48ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2778 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ — 1331 ՐԷՊԻԼ ԷՎԷԼԷ 19 — 1913 ՓԵՏՐՎԱՐ 19 — 4

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUME-I-EFKIAR
54, Grand' Rue de la S. Porte, 54
Constantinople
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ ԿՈՒՂՂՈՒԻՆ ԱՄԷՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՕԼԻՍ ՊԱՖՊԸ ԱԼԻ ՀԱՍՏԷՍԻՔ, ԹԻՒ 54
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՈՒՂՂՈՒԱԾ ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՉԸ ԸՆԴՈՒՆՈՒԻՐ

Մանկության Էֆքեար

ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԱՆԿԱԽ ՕՐԿԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

منظومهٔ افكار ارمنيجه يومى غزته
صاحب امتياز اوحانس فريد
اداره خانهسى باب عالى جادهسنده نومره ٥٤

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	ՏԱՐԿՆ.	ՎԵՑԱՄՍ.	ԵՌԱՄՍ.
Պոլսոյ համար	80 Ղրշ.	45	25 Ղրշ.
Դուրսերու համար	80 »	45	25 »
Արտասահմանի »	25 Ֆր.	14	8 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անդամի համար տարի 5 դրշ., մէկ աւելի դրուելիք ծանուցմանը համար ՍՆՆԴԱՄԷՆ ՏՍԵՍՄԱՆՆԵՐ

10 ՓԱՐԱ — ❋ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ ❋ — 10 ՓԱՐԱ

ՈՒՐԵՄՆ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆԸ Ի՞նչ ԲԱՆԻ ՕԳՏԱԿԱՐ Է

Անօրինակ ձմեռ, անկանոն պայմաններու մէջ։ Դարնանային աշունէ մը վերջ ահա ձմեռ մը։ այդ եղանակին տարբեր սարսափներով, բոլոր սարսուռներով, և խորհիլ որ ամէնէն տաք սենեակներուն մէջ անգամ երբ այդ սարսափները և սարսուռները կը զգացուին, հապա ի՞նչ տեսարան, ի՞նչ հիազարհուր տեսարան կը պարզուի ա՛յն երեք-չորս հարիւր հազար մարդկային էակներ գտնուած բաց դաշտերուն և լեռներու կողերուն վրայ...

Զմրան մէջ սովորաբար կը երկնուի սա յանկերգը։— Օգնեցէ՛ք աղքատին։ Այս ձմեռ աւելի ստիպողական, աւելի ընդհանուր նշանակութիւն մը պէտք է ունենայ «Օգնեցէ՛ք զինուորին» աղաղակը։ Բայց ի՞նչ օգնութիւն կրնայ բաւական ըլլալ այն անպատմելի աղէտքին, որ ձմեռնային պատերազմ կը կոչուի, պատերազմ մը՝ որ աշխարհի ամենամեծ զինուորին, ամենամեծ ռազմավարին դիւային կարողութիւնները անգամ փճացուց։ Նաբոլէոնի քայլերը Ռուսիոյ ձմեռուան չդիմացան, անոնք որ, թշնամիէն միշտ նուազագոյն, յաղթութիւնը կը պարտաւորէին դալ դեռեղուիլ իրենց դրօշներուն ներքեւ։

Պալքանի և Արեւելեան Բումէլիի ձմեռը վար չի մնար ռուսական ձմեռէն։ այլ երկու բաց ծովերուն բովանդակ սառնաշունչ փոթորիկներէն ընդհարուած՝ աւելի բուռն կը մղեցնի, աւելի սաստիկ կ'այրէ։

Ո՛վ քաղաքակրթութիւն, որ այս աւերներուն և սարսափներուն կը հանդուրժես...

Ո՞ւր է ուրեմն քու մեծութիւնդ, քու միջազգային դատաւորութիւնդ, քու իրաւարարի պատկառանքդ։ Պէ՞տք էր միթէ որ մարդկային անբանը իր բոլոր յարակից վարագոյթներով պահուրտած ըլլար քաղաքակրթութեան ծոցին մէջ։ Անհատական անբանը կ'ըմբռնենք, բայց իրաւունք ունէինք կարծելու թէ առանձնական առհաւատիւնը, յեղին սկզբնական անբանութիւնը պիտի հալէր պատմական, գիտական զարգացման արեւուն տակ, և մարդկութիւնը իր ամբողջութեան մէջ պիտի երեւնար անհատներու խումբէն տարբեր հանդամանքներով։

Ուրեմն ի՞նչ նշանակութիւն ունին այն հաւաքական առաքինութիւնները՝ որոնցմով կը ձեւանայ ինչ որ մեծութիւն կը կոչուի։

Հայկական ջարդերու միջոցին, քաղաքակրթութեան ամառուան մէջ տեսակ մը անժամանակ ձմեռ հաստատող այդ երէկի մարդկային տառապանքներուն մէջ Եւրոպայի անտարբերութիւնը անլուծելի հանելուկ մը նկատուեցաւ։

Ահա հանելուկը այսօր կը լուծուի։ Ահա աւելի մեծ աղէտք մը, ահա համամարդկային աւելի մեծ կոտորած մը, և Եւրոպական քաղաքակրթութիւնը այս կործանարար սղէտքին հանդէպ ցոյց կուտայ այն սառն անտարբերութիւնը, որ յատուկ է պատկառելի բարձրութեամբ և մեծավայելուչ լայնութեամբ ձեւուած անկենդան մարմարիոններուն։ Ուրեմն քաղաքակրթութիւնը պարզ դեղարուեստ մըն է, զուրկ ա՛յն կենդանի, շնչող, բարոյական տարրերէն, որոնք կ'ըսուէր թէ պիտի ըլլային որոշիչ հանգամանքները քաղաքակրթութիւն կոչուած տիեզերական գիտակցութեան։

Հարկաւ Մեծ Տէրութիւնները կրնային մտածել թէ այս պատերազմին ներկայ պարագաներուն մէջ ո՞ւր է, ո՞ւր կը գտնուի արդար լուծումի մը թելը։ Արդարութիւնը ճշդել է անկողմնակալ և դիտակից ուժով. ախուեհետեւ չէին կրնար միթէ, պարտաւոր չէին արդեօք պարզել այդ լուծումը, և ձմեռնական այս սարսափին արհաւիրքներէն, ազատիլ մարդկութեան կարեւոր և սուրբ մասի մը հանգստութիւնը։ Այն ատեն պիտի ըլլային մեծ, ա՛յն ատեն պիտի ճառագայթեր քաղաքակրթութեան արդարութիւնը։

Եւրոպայի Տէրութիւնց վեցն ալ համաձայնութիւնը աշխարհի խաղաղութիւնը ապահովեց, կ'ըսենք ամիսներէ ի վեր։ Բայց ո՞ւր արդեօք ապահովուած է խաղաղութիւնը, ո՞ւր այդ ապահովեալ խաղաղութիւնը տաքուկ, տեղծիչ խաղաղութիւնը, երբ կէս միլիոնի մօտ մարդիկ այս բուքին, այս սառոյցին ենթակայ, սպառելէն կը մաքառին, կը հառնին։

Իսկ՛ւ ուրեմն միացած չըլլային, և այս պարագային թերեւս երեսց առանձին երկիւղները, իրենց մասնաւոր գործողութիւնները վարէին դիրենք աւելի գործօն քաղաքականութեան մը։ որ ընդհանուր չփումի մը կասկածէն առաջ բերէր աւելի արագ լուծումը այս մարդաւեր պատերազմին։

Եւ խորհիլ թէ Մեծ Տէրութիւնները արդարութենէն է որ կը խուսափին։

Հակառակ պարագային, անոնք պիտի կրնային ընդհանուր և անդնդանձ, աննախապաշար և անշահախնդիր հայեացքով դիտել թէ ի՞նչ կերպով արդար քաղաքակրթութեան և ապագայ աւելի մարդկայնական տեսակէտով լուծել, իրենց իսկ միջոցներով, այս պատերազմը, և մերկացուած օջախներուն վերադարձնել իրենց հանգիստը, և բնութեան կոչտ տարրերուն ձեռքէն խլել անոնց որսը։

8ԻՐ ՈՒ 8ԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

ԵՒԱ

Դիւղին մէջ իրարմէ անկախ, երբու վրայ անտառ, երկու հոգի կային, Ասլան Վանէն ու Եւան։ Ինչ որ զիրենք հեռուէ հեռու կը միացնէր՝ արեւուտ նոյնութիւնն էր։ Օտարին դէմը ծառայութիւնը։

Ասլան Վանէ քիչով գոնացող և ծուլութեան հանդէպ՝ ուտելու հոգոյին նախաձեռնողներէն էր։ Օրական երկու զրչ.ը զիրար գտնելու կը մղէր, և հակառակ՝ գէշ պարուսին հոգայ, պանդուղէմ և գիրուկ էր։ Կարծես «զուարճաւ մը» էր դիմամբ։ «Նկերվարտան»ի տարաղ հագած։ Իր միակ փոքրն էին պիտները, որոնք՝ թէեւ ողորկի՝ բոլոր թա՛ս ու երկայն, փոքրիկ լայն գայլներու պէս կը կախուէին գինքեր ի վար։ Վանէ ա՛նքան կը սիրէր զանոնք որ իր խոշոր մատուններուն գեւանքի ծարաւը գոհացնելու համար՝ չբնդծարի մարդոն ալ թոգած էր որ երկնքամատ խառնուելէն այդ ընչացքին, որուն անքողոք հպարտութիւնը՝ դէմքին եռուէն խորհրդաւոր տեսնուելին էր։ Իր այս ունայնասիրութեան վայր էր որ գիւղացիք երգիծանքն միացով տալան մը փակցուցած էին իր անունին՝ զոր տակայն ինք չէր Վանրաներ հդուելեամբ ընդունելու։

Իսկ Եւա՝ այն սովորական գիներէն էր, որոնք տարիներէ ի վեր արիացած Պոլիս գալով տանի մը դրամ չանէ է եաք, դարձած գիւղ հոն կ'ապրէր ասոր անոր չերամ բանելով կամ զմբրեակաս ծառայութիւններ ընելով տուները։ Զորէ կնոջադէմ. չնարհարուկ։ Զրկանքը ձեռատանքը չուտով ոգեղոյսած էին զինքը և քիչ մը ալ թեթեւացուցած՝ խելքը։ Առանց ծեր ըլլալու՝ աղայամիտ էր ու նաթնական։ Ո՛չ մէկը «Եւա» անունը ասոր վայելեցնել կը խորհէր։

Ասլան ու Եւա իրարու մօտ չէին սակայն։ Զիրար կը ճանչնային ա՛նպէտ ինչպէս կը ճանչնան բոլոր գիւղացիք զիրար։ Հոս հոն հանդիպած, բարեւած, խօսած։

* * *

Տարի մը՝ Եւա ներումի համար մտած էր տուն մը ուր երբեմն ծառայելու կոչուար նաեւ Ասլան Վանէ։ Եւ որովհետեւ մարդ զուարթախօս և քիչ մը ալ կնահամ էր — իրա՛ւ կամ կատակ, բայց աւելի՛ կատակ— անոնցմէ կ'ալեսաէին զանոնք իրարու ձգել։ խայթ կը նետէին առանձինն, և յետոյ կը խնդային անոնց լեզուապայքարին վրայ։ Վանէ կը թա՛ռին այնքան երազած էր։ Ան զինքը պլեթ տանէր իր ցեղին օրրանը։ հոն պիտի թագաւորէր անոր հետ։ պիտի սկսէր նոր կեանք մը, աւսերէն պիտի թօթափէր բեռը՝ այն ոճիրներուն որոնց մտածումը երբեմն յիմարութեան դէպքերը կը տանէր զինքը։ պիտի մտնար թէ այդ մղձաւանջը գոյութիւն ունեցած էր...։

«Պէտք էր որ վախենար հաներ օրին մէկը կ'ըսէր ինքնիրեն, ղլայնտա, գերազդիա զոդոզուն ասրատիով և յոյսով խանա։ Այս ամէնը չեր կրնար տեւել... Նոյն իսկ եթէ մեր ձեռքը բռնադատեն, արդիւնքը նոյնը պիտի ըլլար...»։

Դրան հրաւէրուն ձայնը լսելով, անդին պատասխանը երեւցաւ, կարմրած, դողդոջուն, հոգիս տաքի վրայ կանգուն։ Ընկելու ժամն էր, և չը նախատեսելով այս անսովոր այցելութիւնը, լուս կը մնար, վախնալով թէ մի՛ գուցէ երեւան ելլէ իր դիտով վիճակը, որովհետեւ ակրը տասակի կը բարկանար ամենադոյն յանցանքի մը համար, մանաւանդ այն ժուժկալութեան յանցանքին համար։ Բայց տիկին Ալմաստ զայն քննելէ ասարբեր բան ունէր գլխուն մէջ։ Առանց նոյնիսկ այս տեսակ զանգուածին տակարկ մը նեղել հաճելու, հարցուց նամատ կերպով.

— Ո՞ւր է Պ. Մացումի։

— Վերը օրիորդին հետ, կակազեց արարածը։

— Ա. տենեակին մէջ։

— Այո՛ տիկին։

Նեան մը պէտ վար ելաւ, և կինը վերադարձաւ զկզակներ ընելով, իր որդը, քառ մը աւելի ըսելու համար իր օղիի չեղնին։

Ժիւլիա արագ եւ լուռ անցնելով նրբանցքէն կը հասնէր Ա. տենեակին դրան առջեւ, և կեցաւ յանկարծ զարնելու պահուն։ Որոշած էր Մացումի ձայնը, և այս ձայնը նոր անծանօթ չեղաւ մը երեւցաւ իրեն որ կասեցուց իր եռանդը։ Կրցաւ ինքզինքը զսպել, ամենէն ծայրաեղ խոհեմութեան վարժուած ըլլալով անոր զգոյշ, կրցաւ հրամայել իր անհամբերութեան, ոչ ալ և զնել՝ իր սարսափահար լուրերով անոր առջեւ խուժիլ ասալ։ Մացումի որ եւ է կերպով մաքին չէր անցներ թէ ինչ պիտի ըսէր իրեն։ անշուշտ ան պատասխան և գարծարած էր բերիչ ծրագիրներ՝ զոր Ժիւլիա կրնար վրդովել։ Ժիւլիա աւելորդապաշտ երկիւղ մը մը ունէր անհանգիստ ըլլալու։ Ուրեմն աւելի լաւ էր քիչ մը սպասել քան այն ժամանակ զարթել, նաւանել իր խօսելու ասազարանքը։ և աւելի ապահովութեան համար՝ տեղեկանալ գաղտնի կերպով թէ ինչ կրնար անցնիլ այդ տենեակին մէջ։

Այս անգամ ալ դուրսէն ու ներսէն ժողովուրդին միտքը պղտորելու ջանացողները չատ են։ Օսմանեան ազգին մեծամասնութիւնը Իսլամութեան ներկայ ազգէ բռնկներուն փորձանք տեղծելը հայրենասիրութեան հակառակ կը համարէ։ Իսլամ ժողովրդին — որ տարրին այ պակասն ան — կը յանձնարարենք ուարներուն նպատակներուն զարթիք չդնանալ։ Իսլամութեան ջախջախուելու մթնոցին հազուագիւտ անձեր կրնան գրանուիլ, որոնք ազատաբար նման ուզեն դիակնացած երկրին վրայ թափիլ։ Սակայն արիւն լացող հաւատացեալներէն եթէ կան այնպիսիներ որոնք կառավարութեան դէմ դատ մը ունին, այդ դատին տեսնուելու ժամանակը հիմակ չըլլալը պէտք է ըմբռնեն։

Ահա ասոր համար է որ պահանջումներու արդակով և ուղղակի սպառնալից դիրքով մէջտեղ ելլողները Իսլամական հայրենասիրութենէ զուրկ կը համարենք։

Այսու հանդերձ կառավարութիւնը կ'ալեսաի ժողովրդին կարգ մը բարենորոգումներուն համար, մանաւանդ ներկայ պատերազմի պատճառեամ վարչական հոգիին մէջ փոփոխութիւն ասալ բերելու ընդիքը կը կրէ։ Վարչական ձեւը պատերազմի հետեւութիւններուն համեմատ յեղաշրջում պիտի կրէ։ Սակայն շատ փափուկ խնդիր է ասիկա. բոլոր հին սովորութիւններն, մեքենան մէկէն յեղաշրջելը դժուար է։ Պատերազմէն առաջուան կեդրոնացումի ձեւը եթէ բոլորովին անոր հակառակ ձեւին վերածենք, ելեւմտական միջոցներու չգոյութիւնը ժողովրդին անվարժութիւնը և անընդունակութիւնը անկարելի չը դարձնեն զայն։

Ժողովրդական եՏ եռ ամառոյ այդը վարչական բարենորոգումներու յառկացնէ, երկրին չատ օգուտներ ապահոված է՛ըլլայ։ Լաւ դիտելու է որ օտար դրդումներու և քաղաքական բրբրականներու դէմն պատրաստոյ միակ ազգն է, վարչական բարենորոգումներ չդոյութիւնը։ Անգամ մը որ ժողովուրդը քաղաքականութեան հետ կապ ունեցող դատարաններու, համբարներու և ընդհանուր ապահովութեան բարոյքումը տեսնէ, այլեւս ան՝ ալ չի կարեր քաղաքական ճաներու։ Վարչական բարենորոգումները քաղաքական պահանջումներուն դէմ պատուար մըն են։ Հետեւաբար Թուրքիոյ գոյութիւնը և նոյն իսկ պահանջներ դնել ուզող միւս տարրերուն փրկութիւնը կախուած է վարչական անհրաժեշտ բարենորոգումներու գործադրութենէն։ Ամենէն աւելի բարձր և արդիւնաւոր քաղաքականութիւնը կը կայանայ առանց քաղաքականութեան բարենորոգումներուն մէջ։

ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

"ԹԱՆԻՆ,,ի ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆԸ

Պատանդաւոր Իսմայիլ Հէգզը պէ հետեւեալը կը գրէ «Թանինի» մէջ.—

Մեր երկրին մէջ բարեկարգութիւնը իր բուն իմաստը կորսնցուցած է և չառ մը զանազան իմաստներ կը վերագրին անոր։ Մասնաւորապէս օտար դիւանագէտները և թերթերը բարեկարգութեան անուան տակ մեր երկրին կը յանձնարարեն իր ա և է մէկ հոդամասը անկասկ, կամ ա և է մէկ տարրին ի նպաստ այդ բանաձեւը առաջ քաշելով երկրին անկախութիւնը կամ արժանապատուութիւնը կոտրելու կը ջանան։ Ոչ թէ ա՛ր երկրին ժողովուրդներն մէկ մասին վիճակը բարելաւելու կը ձգտին, այլ մի՛ միայն երկրին մնացեալ ժողովուրդները դժբախտացնելու կ'ուզեսան։ Արեւելեան խնդիրը գրեթէ բոլորովին այս ցաւագին քաղաքականութեան առանցքին չուրջ կը դառնայ։ Մաքդասիրութեան, քաղաքակրթութեան և քրիստոնէութեան անունով պահանջուած բոլոր բարեկարգութեան պահանջները նպատակ ունին մեր պետութեան հիմը քնդել, անկախութիւնը վանդել և վերջապէս երկիրը ներքին պատակաւումներու մատնելով զայն փաստնել ու արտաքին հարուածներու առջեւ նպաստաւոր դեռին մը պատրաստել հոն։ Այս ոգերգութիւնները մեր պատմութեան մէջ բազմաթիւ անգամներ կրկնուելով հանդերձ և հակառակ այդքան դառն փորձառութիւններու, մենք երբեք չենք դարթնած և զոհ գացեր ենք։ Ներկայ պատերազմի նախօրեակին Բուլմէրի և Ալպանիոյ բարենորոգման յանկերգները այդ յոռի արդիւնքները ցոյց տուին։ Սակայն դերակատարները չեն ձանձրանար և խաբուելու ընդունակ ազգաները մոլորեցնելու գործը կը շարունակեն։

Ահա օտար դրդումներու տակ կատարուած բարենորոգումներու պահանջներու պատերը։ Իսկ ներքնապէս ալ, երկրին մէջ բարենորոգումները զանազան իմաստներ ունին։ Կարգ մը բարենորոգման կուսակիցներ կան որոնք անկեղ են և երկրին մէջ արդարադատ դատարաններու, կորովի և հաւատարիմ պաշտօնեաներու, ճամբաներու, դպրոցներու հատատումը կ'ուզեն։ Երբ բարենորոգումները այս նպատակին կը ձգտին, զանոնք չծափահարել կարելի չէ։ Նոյն իսկ այդ նպատակին հասնելու համար ծրագրի անգամ պէտք չկայ... այս մասին ծրագիրները իրագործման զանազան ճամբաներու չուրջ միայն կրնան ըլլալ։

Վարչական անուան տակ մեր ամփոփած այդ բարենորոգումներուն երկիրը չատ պէտք ունի։

Սակայն արդարադատ դատարաններ հաստատելու և կամ աւազակները ներքակալելով անդորրութիւնը ապահովելու խնդրին քաղաքական դրան տալ կարելի չէ։ Ռէուլիի մը կամ նաւահանգիստի մը յինութիւնն քաղաքական վախեր չեն ծնիր։

Սակայն երբ բոլորը այդոլիսի բարենորոգումներու աղաղակը կը բարձրացնեն, կարգ մը մարդիկ կան որոնք ա՛սիրէն օգտուելով այս օրինական պահանջներուն քաղաքական նպատակներ կը խառնեն, երկրին մէջ խռովութիւն և երկպառակութիւն ձգելով եղբոր պէս ապրելու կարօտ տարրերու մէջտեղ ձգտում առաջ կը բերեն։ Առաջինները եթէ քաջալերել պէտք է, երկրորդներն ալ ընդունել քնելու պարտաւոր է ամէն օտանցի։

Ներկայ պատերազմը բարենորոգմանց մօտային քանակներու մեծ մշտամ մը ասաւ։ Այդն ուրիշ կերպ եթեւակայել կարելի՞ էր միթէ։ Մեր պատմութեան ակնարկ մը նետենք, որ ատեն ակաքնեք ինկեր, տարբեն օգտաւորները գլուխ բարձրացուցեր են։ հոն ժամանակ կարգ մը աւատատեր առաջ կուգային եւ պետութեան դիտն փորձանք կ'ըլլային, հիմակ ալ, որովհետեւ ժամանակը աւատատերու առաջ գալուն նպաստաւոր չէ, անոնց տեղ քաղաքականութեան ապարէզին մէջ քաղաքական աւատատերը կը գործեն և թերի ժողովուրդը տարբ մը միջատութեան առջեւ կլուելէ պատասխանատու մը կը դարձնեն։

Դրան վերի կողմը լուսամուտ մը կար հովանոցի ձեւով ապակիներով և հոն մօտը կրկին շարք ատարաններով աթոռ մը որ թոյլ կուտար ներս նայելու՝ առանց տենեակին մէջ գտնուողը տեսնելու այս լրտեսութիւնը։

Իր ձեռնոցաւոր նուրբ ձեռքովը տանդանը փոխարերեց դրան մօտ, և թեթեւ կերպով ատարանները մղելով, հասաւ լուսամուտին բարձրութեանը, նայեցաւ մարկ ըրաւ վարկեան մը։ Ցեռոյ ամբողջ մարմնովը դողաց, կարծես վար պիտի փլնար, վերջապէս յաջողցաւ տաքի վրայ մնալ։

Ասոնց վայրկեանին համար մեծ հաստատանք մը զինքը թաթաւած էր ամբողջութեամբ, և նեղաղում եկաւ վրան։ Բայց կրցաւ զսպել այն սկսրութիւնը, և հիմա կը մնար հոն քար կտրած, ուշիզ բերա, մաթ նրբանցքի մը թերը մոռցուած աշձանի մը նման։ Բայց եթէ մարմնին գիծը թիրտ էր, ներսը բարկութիւնը կը մոլեգնէր և իր աչքերէն կը ցայտէին դժոխքին բոլոր կրակները։ Վարկեան մը չէին թողուր կիսաբոլոր պատուհանը՝ որ թոյլ կուտար իրեն խոսոտուելի տեսակին մէջ, և տեսնել թէ ինչ կը տեսնէր հոն։

Մի՛ւրիել Թիկնաթոռի մը վրայ ձեռքերը կնոջին կապուած, տաքերը մեսաքեթ թաշկինակով մը իրարու կապուած, բացարձակապէս անշարժացած։

Ասկոզինն տարտամ Օշիօ փռուած էր ծալապարկ, Արեւելեան ձեւով. և գլուխը առաջ տեսած, դիմագիծերը կրակի պէս վառ, կը խօսէր։ Մարը մտաղ տարուան ճառագայթները կը լուսաւորէին զայն լիովին։ երեսք ժիւլիա այս դէպքով տեսած չէր զայն։ Ամբողջ Եւրոպական ջնարակը վար թափած էր օտար քաղաքակրթութեան մը քօղը կարծես վերջապէս կարի մը պէտ տասած էր իր տաքերուն առջեւ։ Այսպէս գծուած, զարձեալ Արեւելքի մարմնացումը էր, մըն այն դէմքերէն զոր ճամբորդները հանուելն կը բերեն իրենց հետ, պատատարական կուսք մը իր պահարանին մէջ։

Մացումի կը խօսէր առանց կենալու։ Կշռուած, օձուն պարբերութիւնները, այն չափազանց կանգ Անգլիերէնով դոր կը խօսին բարեկիրթ ծարակներ, տեղի ասուած էին յանդուգն, ջղային, կիրքով, թրթռուն լեզուի մը։ Եթէ երբեք Օշիօ Մացումի անկեղծութեան խօսեցաւ։ այն ժամն էր։

(Շարունակելի)

ԿԱՐԵՒՈՐ

Թերթիս չորրորդ և Վարչ. պաշտօնական Պարտ էֆ. Վանեան, Սեւ ծովի գծով մեկնեցաւ Կիլսոն, Օրտու, Տրապիզոն, Սամսոն և բոլոր կաբուր նաւահանգիստներէ վերջ Անատոլուի ներքին գաւառները Դարեիրտար, Սու Շէհիր, Արբակիր, Խարբերդ, Սըվաղ, Թոքաթ եւն. «Մանզումէի գործակալական և բաժանորդագրական գործերով զբաղելու համար։ Կը խնդրենք մեր բոլոր բաժանորդներէն ամէն տեսակ դիւրութիւն և բարեացակամութիւն ընծայել յիշեալին։

ԿԻ ԹՕՐՆ (64)

Մ՚ԱՌՈՒՇԱՓ Մ՚ԵՆԱՍԱՐՏ

Մացումի իր տասակ մտազաղումին մէջ չէր գոցած եաւէն վանդակորմը, բան մը որ հանանաբար պատահած չէր իրեն հոն տունը վարձու բանէն ի վեր։ և Ժիւլիա ինքն ալ այնքան խաբած էր որ ուշադրութիւն չդրաւ այս մանրամասնութեան։

Փաստնա, տարտամար, դողդոջուն, ինքն ալ կրկին վճարում խոստանալով հնոցպանին, կը հասնէր տասակ արագութեամբ, զգալով երկրին վէրքը իր տակը, և ամէն քանի հակառակ պահելով վճռակութեան նշոյլ մը։

«Օշիօ խիստ զօրաւոր է։ Օշիօ պիտի ազատէ մեզ այս զժուարութենէն... ոչինչ կրնայ յաղթել Օշիոյի...»։

Տենդատ, ընդերքին կրկնած էր այս յանկերգը ճամբուն ամբողջ երկայնքը։

Ո՞վ իրմէ աւելի լաւ գիտէր այն զարհուրելի սեղերը որոնցմէ ազատած էր զիրենք։ Ի՞նչ տառանալական հանճարութիւն կը գտնէր միշտ ոչնչացնելու համար իր օգիրներուն արգիւնքները։

«Օշիօ մեզ պիտի ազատէ։ Անօգնա է փնտռելը թէ ի՞նչպէս։ Պիտի գտնէ միջոցը ինք միմակը։ Անիկա մարդոց թագաւորը չէ՞ միթէ»։

Սակայն իր չարչարուած միտքը չէր կրնար արգելել զիրքը փրկութեան միջոցները փնտռելէ։ Ինք պիտի օգներ անոր կրցածին չափ ամէն պարագայի մէջ։ Մինչ փախուստի ծրագիրը կազդի կը դնէր Մացումի, ինքն ալ անուշ խուսափողական ճամբաներ պիտի կրնար հնարել յեռաձգելու համար Պ. Մալիքսի հետ տեսակցութիւնը, ժամանակ չտալի, և վերջի վերջոյ կծիկը դնել իր ոտքոյ հետ, առանց իրենց հեռքէն բան մը երթուան բերելու։ Ժիւլիա անոր հանձնարարի վրայ անսահման հաւատք ունէր։ Կը տեսնէր զայն արդէն, հանդարտ և մտախոհ, միշտ դժուարութեան հանդուելիք ճամբելով մէկ ակնարկով հեռուելիք ճամբան։ Քիչ առանէն պիտի թաւալէին ապառ ծովուն վրայ։ կը ճանչնար Պոլսոյի չդեմամոյկը։ քանի մը շաբաթէն ան առաւելն ասք պիտի դնէին այն կախարդական ցամաքին վրայ՝ որուն մասին այնքան երազած էր։ Ան զինքը պլեթ տանէր իր ցեղին օրրանը։ հոն պիտի թագաւորէր անոր հետ։ պիտի սկսէր նոր կեանք մը, աւսերէն պիտի թօթափէր բեռը՝ այն ոճիրներուն որոնց մտածումը երբեմն յիմարութեան դէպքերը կը տանէր զինքը։ պիտի մտնար թէ այդ մղձաւանջը գոյութիւն ունեցած էր...։

«Պէտք էր որ վախենար հաներ օրին մէկը կ'ըսէր ինքնիրեն, ղլայնտա, գերազդիա զոդոզուն ասրատիով և յոյսով խանա։ Այս ամէնը չեր կրնար տեւել... Նոյն իսկ եթէ մեր ձեռքը բռնադատեն, արդիւնքը նոյնը պիտի ըլլար...»։

Դրան հրաւէրուն ձայնը լսելով, անդին պատասխանը երեւցաւ, կարմրած, դողդոջուն, հոգիս տաքի վրայ կանգուն։ Ընկելու ժամն էր, և չը նախատեսելով այս անսովոր այցելութիւնը, լուս կը մնար, վախնալով թէ մի՛ գուցէ երեւան ելլէ իր դիտով վիճակը, որովհետեւ ակրը տասակի կը բարկանար ամենադոյն յանցանքի մը համար, մանաւանդ այն ժուժկալութեան յանցանքին համար։ Բայց տիկին Ալմաստ զայն քննելէ ասարբեր բան ունէր գլխուն մէջ։ Առանց նոյնիսկ այս տեսակ զանգուածին տակարկ մը նեղել հաճելու, հարցուց նամատ կերպով.

— Ո՞ւր է Պ. Մացումի։

— Վերը օրիորդին հետ, կակազեց արարածը։

— Ա. տենեակին մէջ։

— Այո՛ տիկին։

Նեան մը պէտ վար ելաւ, և կինը վերադարձաւ զկզակներ ընելով, իր որդը, քառ մը աւելի ըսելու համար իր օղիի չեղնին։

Ժիւլիա արագ եւ լուռ անցնելով նրբանցքէն կը հասնէր Ա. տենեակին դրան առջեւ, և կեցաւ յանկարծ զարնելու պահուն։ Որոշած էր Մացումի ձայնը, և այս ձայնը նոր անծանօթ չեղաւ մը երեւցաւ իրեն որ կասեցուց իր եռանդը։ Կրցաւ ինքզինքը զսպել, ամենէն ծայրաեղ խոհեմութեան վարժուած ըլլալով անոր զգոյշ, կրցաւ հրամայել իր անհամբերութեան, ոչ ալ և զնել՝ իր տարտամար լուրերով անոր առջեւ խուժիլ ասալ։ Մացումի որ եւ է կերպով մաքին չէր անցներ թէ ինչ պիտի ըսէր իրեն։ անշուշտ ան պատասխան և գարծարած էր բերիչ ծրագիրներ՝ զոր Ժիւլիա կրնար վրդովել։ Ժիւլիա աւելորդապաշտ երկիւղ մը մը ունէր անհանգիստ ըլլալու։ Ուրեմն աւելի լաւ էր քիչ մը սպասել քան այն ժամանակ զարթել, նաւանել իր խօսելու ասազարանքը։ և աւելի ապահովութեան համար՝ տեղեկանալ գաղտնի կերպով թէ ինչ կրնար անցնիլ այդ տենեակին մէջ։

— Ա. տենեակին մէջ։

— Այո՛ տիկին։

Նեան մը պէտ վար ելաւ, և կինը վերադարձաւ զկզակներ ընելով, իր որդը, քառ մը աւելի ըսելու համար իր օղիի չեղնին։

Ժիւլիա արագ եւ լուռ անցնելով նրբանցքէն կը հասնէր Ա. տենեակին դրան առջեւ, և կեցաւ յանկարծ զարնելու պահուն։ Որոշած էր Մացումի ձայնը, և այս ձայնը նոր անծանօթ չեղաւ մը երեւցաւ իրեն որ կասեցուց իր եռանդը։ Կրցաւ ինքզինքը զսպել, ամենէն ծայրաեղ խոհեմութեան վարժուած ըլլալով անոր զգոյշ, կրցաւ հրամայել իր անհամբերութեան, ոչ ալ և զնել՝ իր տարտամար լուրերով անոր առջեւ խուժիլ ասալ։ Մացումի որ եւ է կերպով մաքին չէր անցներ թէ ինչ պիտի ըսէր իրեն։ անշուշտ ան պատասխան և գարծարած էր բերիչ ծրագիրներ՝ զոր Ժիւլիա կրնար վրդովել։ Ժիւլիա աւելորդապաշտ երկիւղ մը մը ունէր անհանգիստ ըլլալու։ Ուրեմն աւելի լաւ էր քիչ մը սպասել քան այն ժամանակ զարթել, նաւանել իր խօսելու ասազարանքը։ և աւելի ապահովութեան համար՝ տեղեկանալ գաղտնի կերպով թէ ինչ կրնար անցնիլ այդ տենեակին մէջ։

ՀԱՅԱՎԻՏ ՊԷՏՅԻ

ԿԱՐԵՒՈՐ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ճավիա պէյ Պոլսէն Եւրոպա մեկնելու միջոցին «Ժուռնալ ու Ժընէվի Թղթակցին հետեւեալ յայտարարութիւնները բրած է.

«Մենք Մեծ Տէրութեանց ծանուցագիր մը ղրկեցինք, որուն մէջ նշանակուած են մեր վերջին պայմանները։ Մեր բերդաքաղաքներէն երեքը կը դիմադրեն յաղթականօրէն. մենք կը զիջինք երկուքը յանձնել, Շքարան և Սանան, բայց Էսքիրէն պիտի չյանձնենք։ Պիտի շարունակենք պատերազմը օրքան ալ երկար ի ան։ Մենք դրամ պիտի գտնենք։ Տէրութիւնները չեն դադրիր մեզմէ պահանջել երկաթուղիի, հանրօգուտ շինութեանց վերաբերեալ մենաշնորհներ, լա՛ւ, թող վճարեն անոնց փոխարէնը, ասոնք մեզի համար հատոյթի անդադրում աղբիւրներ են։ Եւ եթէ Եւրոպան չուզեր մեզի փոխառութեան ձեւի տակ դրամ տալ, մենք ուրիշ միջոցներ ունինք. կը բանանք երկրին մէջ ներքին պարտաւորիչ փոխառութիւն մը կատարել։

Թղթակից.— Բայց ձեր հարուստ դաստակարգը առնուազն Պոլսոյ մէջ, հայրենասէր չէ. ան ա՛յլ մահմեդական է, և օշ ալ Թուրք. ան է զոհողութեան տրամադիր չէ. չի գներ ձեր դանձային ամսեղը և կը մերժուի ձեր ելմական կարգադրութեանց դէմ։

— Մենք օրէնքով մը պիտի տանինք զայն։ Այդ կողմէն ո և է ներքին բարդութեան վախնալու բան մը չունինք։ Եւ գրամի պակաս չէ որ պիտի ստիպէ մեզ մեր դրօշը վար առնելու։ Եւրոպան ալ դար չվերաբերուիր մեզի հանդէպ։ Պուլկարները պատրաստ էին քարինէն մեզի թողուլու, Ռուսիան էր որ չուզեց թողուլ զայն, Աւստրիոյ դէմ վրէժ լուծելու համար, որովհետեւ ան Սերպ նուաստանդեամի և Ալպանիոյ ամենազգուշի խնդիրներուն մէջ յանդուգնութիւն ձեռք բերած էր ընդդէմ Ռուսիոյ։

«Եւրոպա դրամ փոխ տուաւ Սերպերուն և Պուլկարներուն, մինչդեռ կը մերժէ մեզի նոյնը ընել։ Լա՛ւ մենք գիւրութեամբ պիտի գտնենք երկրին մէջ մէկ միլիոն օսմ. ոսկի գանձատոներ։

«Գալով յեսուշկաներուն, որոնք Գեմիլ փաշայի կուսակիցներն են, ասոնք չպիտի կանան օգուտ քաղել մեր դժուարութիւններէն։ Չէ որ պիտի չյաջողին անոնք, որովհետեւ բանակը անոնց հետ չէ։ Արդէն բանակը քաղաքականութեամբ պիտի չզբաղի, ասիկա մեզի վնաս պատճառեց։ Հիմա վերջացած պէտք է համարել այդուհետեւ։

«Մենք իտալապատներ չենք։ Պարզապէս կ'ուզենք երկիրը քարձրացնել։ Անտարակոյս Մակեդոնիոյ և Ալպանիոյ կորուստը մեզի համար բարոյական կորուստ մըն է, բայց ոչ նիւթական կորուստ մը, ընդհակառակը։ Մեր բոլոր ճիգերը պիտի նուիրենք քարգաւաճմանը Ասիական Թուրքիոյ, որ հատոյթի անհուն աղբիւրներ ունի։

«Մակեդոնիան և Ալպանիան մեզի համար մեծ արգելք մըն էին։ Մենք դժուարութիւններ կը ձգենք մեր յաղորդներուն։ Անոնք չառ պիտի չուզեն երեւան գալէ։ Շուտով պիտի տեսնենք Հին Սերպիոյ 900,000 Ալպանցիներու ըմբոստացումը Սերպերուն դէմ։ Նոյնպէս պիտի տեսնենք որ Մակեդոնացի մէկ միլիոն Թուրքերը իրենց կարգին պիտի պայքարին ահիրենց իրաւունքներ պիտի պահանջեն։ Որովհետեւ ամէն պարագայի Թուրքերը Եւրոպայի մէջ կը դանուին հաւասարի իրաւունքով։

ԻՆՉ Կ'ԸՆԷ «ՀԱՄԻՏԻԷՅԷ»Ն

Աթէնքէն ստացուած տեղեկութիւններ կը հաղորդեն թէ Միջերկրականի մէջ տիրող փոթորիկին հետեւանքով, Ցունաստանի և Եւրոպայի ընդհանուր հեռագրաթելերը խզուած են։ Փիհամ կրսէ թէ Աթէնքի մէջ զրոյց կը շրջի որ հեռագրաթելերը «Համիտիէ»ի կողմէն կտրուած են։ Միւս կողմէ ամիս մը առաջ Անգլիոյ մէջ ածուխ բերած յունական «Պօսիթօն» նաւը՝ որ ութը օր առաջ Պիրէան պիտի ժամներ, դեռ երեւան չէ եկած և կը կարծուի թէ կամ փոթորիկէն ընկղմած կամ դերի տարուած է...։

ԷՍԻՐՆԷՆ ԿԸ ԴԻՄԱՌԷ

ՍԵՐՊԻԱ ԱՆՇԱՄԲԵՐ

Պելկրատէն «Թանի» կը հեռագրեն հետեւեալը.— Պելկրատի քաղաքական շրջանակները անհամբերութիւն ցոյց կուտան այն դանդաղութեան դէմ, զոր իրենց դաշնակիցները ի յայտ կը բերեն իրենց պատերազմական գործողութիւններուն մէջ, ինչպէս նաեւ այն քիչ վճռական յաղողութիւններուն դէմ, զոր Պուլկարները պատերազմը վերսկսելէն ի վեր ձեռք բերին մասնաւորապէս Էսքիրնէի առթիւ, ուր ո և է գնահատելի յաջողութիւն չտեսնուիր, ինչ որ արդելք կ'ըլլայ հաշտութեան մօտալուտ կնքման։

Այսպէս Սերպիա տրիպուած չզգար ինքզինք երկար ամիսներ-զինքի տակ պահելու երեք հարիւր հազար հոգի, ծանր ծախսերու գնով ատոնց ո և է օգուտ ձեռք բերելու իրեն համար։

Ականատեսներու պատմածին ա ուղղակի Էսքիրնէի չորս գանուող Սերպ բանակին ստացած տեղեկութեանց համաձայն Էսքիրնէի պաշարման գործը քայլ մը իսկ չառաջանար, այն պատճառաւ որ խոշոր տրամադիր ինդանոցներ չկան բաւականաչափ քանակով, որովհետեւ հոն միայն Սերպիայէն նոր զրկուած երեսուն վեց թնդանոթներ կը գտնուին որոնք իրական գործ մը կը կատարեն։ Առկէց դա Պուլկար զինուորները ուժասպառ են, գէշ կը կերակրուին և թշուառութիւնը գրեթէ նոյնչափ է անոնց մէջ որքան պաշարեալներուն մէջեւ։

ՌՈՒՄԱՆԻԱ ԵՐԵՔ ՁՕՐԱԲԱՆԱԿ ՇԱՐԺՄԱՆ ՄԷՋ ԿԸ ԴՆԷ

Պերլինէն ստանուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Ռումանիա, տերութեանց միջնորդութիւնը ընդունելով մէկտեղ, Ա. Գ. և Ե. զօրաբանակները շարժման մէջ դնելու երդման առաջ։

ԷՍԻՐՆԷԷՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

«Մաթենի Էսքիրնէի թղթակիցը կը հեռագրէ Փեռ. 22 թիւով.— Ամսոյս 3էն ի վեր, Պուլկարները յուսահատ և ապարդիւն յարձակումներ կը գործեն։ Քաղաքը կը ամրացնեն անդադրում և ասնօգուտ կերպով։ Հիւսիսասները դեսպաններուն բողոքին այս հակամարդկային ամրացումներուն դէմ և խնդրեցին որ չեղեալ գործ մը ոչնչուի։ Քաղաքը ուտեստ ունի։ Շիւքրի փաշա, ինչպէս նաեւ տպաներն ու զինուորները զիւղացիներէն կը պաշտպանեն քաղաքը։

ԼՈՆՏՈՆԻ ԴԵՍՊԱՆԱԿՈՒՐԴԸ

«Թանի Լոնտոնը բղթագրի ցէ հետեւեալը կը հեռագրէ.— Երեկ Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնական մէջ դեսպանները նիստ գումարեցին ժամը երկուքուկէսէն մինչեւ հինգ ու կէս։ Սբր Էտուար Կրէյի, որ ներկայիս Սկովիա կը գտնուի, կը փոխանորդէր Արթիւր Նիքոլսոն։

Դեսպանախորհուրդը նախորդ նիստերէն աւելի քան մը չորսնց Ալպանիան խնդրի մասին։ Բոլորովին տխուր է թէ Ռուսիոյ և Աւստրիոյ միջեւ գտնուած կարծիքի անհամաձայնութիւնները ստացուած են, ընդհակառակը կը թուի թէ յարաբերութիւններու բարւոքումը ասոնց միջեւ իրական հանգամանք կը կրէ, բայց քանի դեռ զինուորական գործողութիւնները կը շարունակուին Ալպանիոյ մէջ, քանի դեռ Սերպերը և Գրաստագրիները կը շարունակեն կառավարէն Շքարանի պաշարումը, ուղղակի անհարելի պիտի ըլլայ Ռուս կառավարութեան համար վճռական ձեւով մը դնել իր պայմանները,

Եթէ այսօր Ռուսիա հաւանի Շքարան թողուլ Ալպանցիներուն և եթէ վաղը դաշնակիցները գրաւեն քաղաքը և մերժեն զայն պարզել, Ռուս կառավարութեան դիրքը Ծայրայեղօրէն փափուկ պիտի դառնայ։

Այս պայմաններու մէջ, պարզապէս նախնարելի է խնդիրը մէկ կողմ թողուլ գալէ ներկայ վայրկեանին։

Թէեւ ո և է պաշտօնական յայտարարութիւն չկատարուեցաւ, ասկայն հաւանաբար պուլկարեւասումէն վէճով է որ երէկ դեսպանախորհուրդը զբաղեցաւ։

«Տելի Թելեկրաֆի դրամէն համաձայն դեսպանները որոշած են իրենց կառավարութիւններէն պահանջել որ անմիջապէս իրենց Պուքրէշի դեսպաններուն միջոցաւ Ռումէն կառավարութեան մօտ հաւաքական դիմում մը կատարել ան անկէ պահանջելով ընդունիլ, ինչպէս Պուլկար կառավարութիւնը, մեծ տերութեանց իրաւարարութիւնը։

Նոյնպէս հաւանական է որ Դեսպանախորհուրդը զրաւեցաւ Թուրքերուպարտական հաշտութեան խնդրով։

Սոֆիայէն ստացուած հեռագիրները կը ծանուցանեն թէ Օսմանեան կառավարութիւնը Ռուսիոյ Պոլսոյ դեսպանին իմացուցած է որ ինք պատրաստ է Եփրէնէմ և հաշտութիւնը կնքել, այն պայմանով որ Պուլկարիա իրը տահմանագիծ ընդունի Էնոս-Ինի Աստ գիծը։

Հոս տակաւին այս լուրը հաստատող ո և է բան չկայ, բայց եթէ է որ վերջին շաբաթներու ընթացքին Թուրքիոյ Լոնտոնի դեսպան Թեվֆիք փաշա յամառօրէն տերութեանց միջնորդութիւնը պահանջած է, կարծելով թէ Թուրքիոյ Օսէնվար 30ին տերութեանց ուսած պատասխանը քանակութեանց համար շատ ընդունելի խարիսխ մը կը ներկայացնէր։

Զանազան կառավարութիւններ, մասնաւորապէս Անգլիական կառավարութիւնը Օսմ. կառավարութեան հանգուցած ըլլալով թէ այդ խարիսխը անբաւական էր, վերջինը համաձայնած է քանի մը գիլուներ ընել, որոնք շատ չնչին են։ Օսմ. կառավարութիւնը վերջապէս պարտաւորուած է գլուխ ծռել անխուսափելիին առջեւ, կարելի է յուսալ, բայց ոչ մէկ բան տակաւին թոյլ կուտայ հաստատել զայն։

«ԹՈՒՐԻՊԻԱ ԻՐ ՎԵՐՋԻՆ ՁԻՋԱՄՆԵՐԸ ԸՐԱԾ Է»

Կ'ԸՍԷ ՇԷՎՔԷԹ ՓԱՇԱ

Կ. Պոլսէն կը հեռագրուի «Մաթէն»ի.— Ֆրանսայի և Իտալիոյ դեսպաններուն այցելելէ դարձին, Վարչապետ Մահմուտ Շեվքէթ փաշա ըսաւ ըսեմ. «Հաշտութիւն կնքելու համար իր ըրած առաջարկներուն մէջ, Թուրքիա կարելի զիջումներու մինչեւ վերջին տահմանը գացած է։

Եռամսոյ աւելցուց.«Որպէս զի հաշտութիւնը կնքուի այժմ, պէտք է որ մեծ տերութիւնները պուլկարներուն դիմեն և և հրաւիրեն զանոնք նուազ անհաճոյ ըլլալ։

ՃԱՎԻՏ ՊԷՅԻ ՊԱՇՏՕՆԸ

«Մաթէն»ի մասնաւոր թղթակիցը Պալիէն կը հեռագրէ.— Եմսական նախկիններ նախարար ճավիա պէյ Պերլին կ'երթայ՝ թայ կարգադրելու համար գերման դանձատներու առաջիկայ ամսուան պայմանաժամի խնդիրը։ Բարիզ և Լոնտոն այցելելով, ճավիա պէյ Հանրային պարտքի խնդիրը պիտի կարգադրէ։

«ՀԱՄԻՏԻԷ»Ի ՇՈՒՋ

Կ. Պոլսէն Փեռ. 25 թիւով կը հեռագրուի «Մաթէնի».— Ֆրանս., Անգլ. և Աւստ. դեսպանները այցելեցին Վարչապետին և քաղաքական ընդհանուր կացութեան ու արդի պատերազմին վրայ խորհրդակցեցան։ Սմ. կառավարութիւնը վերջապէս լուր տուաւ «Համիտիէ» զրահատարին վրայ, բայց չուզեր ըսել թէ անկա՛ւ կը գտնուի այժմ։ «Համիտիէի հրամանատարը կ'ըսէ թէ յանձնաւը լաւ վիճակի մէջ է և զինուորները ուտեստի պակասի վրայ չեն գանգատիր։

ՐԷՇԻՏ ՍԱՎՖԷԹ ՊԷՅԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

«Սթամպուլի խմբագիրներէն մէկը տեսակցութիւն մը ունեցաւ ելմական խորհրդական Ռէշիտ Սաֆվէթ պէյի հետ, ճավիա և Խալիլ Զիա պէյերու ընկերակցութեամբ Պոլսէն մեկնելէ առաջ։

Ռէշիտ Սաֆվէթ պէյ ըսաւ.

— Ձեզ կրնամ գրաքել թէ ո՛րքան խորապէս յուզուեցայ Պոլսոյ մէջ գտնելով երբք ամբ առաջուընէն բոլորովին տարբեր մթնոլորտ մը։ Ազգը այն տասն ընկնած, գրեթէ յուսահատած էր, մինչ այսօր յուսալրեց է։ Ամէն տեղ ոգեւորութիւն մը կը նշմարեմ։ Ելեսական գանձքանի մը օրուան մէջ հայթայթած է պատերազմը շարունակելու համար պէտք եղած գումարը։ Կը հաւատամ ձեզ թէ կառավարութիւնը կարծուածին չափ նեղութիւն չունի դրամի։ Առով ըսել չեմ ուզեր թէ գանձին վրճակը փայլուն է։ Բայց եթէ այսօր փոխառութեան պէտք կ'զգացուի, պատճառը այն է որ չուզուիր վատնել երկրին հասոյթները, որոնք մեր պարտքերուն յատկացուած են։ Երբ ազգ մը որոշած է պատերազմել, միշտ կը յաջողի ուելի կամնուազ ծանր պայմաններով գտնել պէտք եղած դրամը և մենք ալ գտանք։ Հիմակ ասոր վրայ չէ որ կը խորհինք։ Կառավարութիւնը ամէն բանէ առաջ և ուելի զբաղեցնող ապահովելն է վարչական ներքին կազմակերպութեան բարւոքումը, որպէս պիտի արգելուցուն իր պահանջատիրներուն վճռաւորութիւնը։ Տեսնուեցաւ որ հակառակ պատերազմի, թուրքիա իր յանձնառութիւններուն մէջ չթերացաւ։ Երբ որ մը մտադրութիւն դիտցուի թէ ամբողջ մը ի վեր այս նպատակին համար ինչ բաներ եղան, այն ատեն դիտնալու արդի դակիրին քաղաքականութիւնը։ Եթէ ժամանակ թողուի, կառավարութիւնը զանազան բարեսրտագործութիւններ ի գործ պիտի դնէ։ Կառավարութիւն մը, որ յաջողցաւ մէկ ամսուան մէջ յուսահատ ազգը որոգայթել, արժանի է վստահութեան։ Մարդկորէն ինչ որ կարելի է պիտի ընենք հայրենիքը փրկելու համար այս վճռակէն։ Էսքիրէի խնդրոյ մասին, Թուրքիա իր վրայ միայն կը վստահի։ Կուզէ ապրելու իր կամքը ապացուցանել պահելով Էսքիրէն, որ աւելի Թրքական է քան Կ. Պոլիսը եւ Թրքական եղած է նոյն իսկ օսմանցիներուն Եւրոպա տեսք հրեղէն առաջ։ Ցոյն պատմիչները կ'ըսեն թէ Նիկիոյ կայսրը Բիւզանդիոնը լատիններուն ձեռքէն առնելու համար, երկար տարի է վեր Թրակիոյ մէջ հաստատուած Թուրք ցեղերուն օժանդակութեանը դիմեց։ Թուրք ասորին արդի մեծամասնութիւնը չորս դարու ներքին ունեցող իր իրաւունքները, իր միլիոնաւոր նախահայրերուն մարմնոյ ու արիւնը և այն անլուր զոհողութիւնները, զոր տրած ենք, կը պարտադրեն մեզ Էսքիրէի վրայ մեր գերիշխանութիւնը պահպանել։ Պուլկարիա պէտք է հասկանայ թէ ընդհանուր շահը կը գտնուայ լուրջ և տեւական հայաստեան մը մէջ և ո՛չ թէ Եւրոպական Թուրքիոյ հիւսիսային կողմին վրայ երկրորդ Ալպան Լոռէն մը ստեղծելուն մէջ։ Ահա այս դատարարները պիտի պաշտպանեք Եւրոպական մայրաքաղաքներու մէջ։

*** Գրած լինեք թէ «Նասալու» տպարանին մէջ գտնուած 800 օրինակ յայտարարութիւնները գրաւուած էին։ Ոստիկանութիւնը գրաւեց նաև տպարանատէր Ծանթազիի տունը դտնուած 4200 օրինակները։ Տպարանատէրը տակաւին ձերբակալուած չէ։

«ՄԱԹԷՆ»Ի ՆՈՐ ԹՂԹԱԿԻՑԸ

«Մաթէն»ի Պոլսոյ թղթակցութիւնը յանձնուեցաւ նոյն թերթին լրագրուս Քեան Տիւլին անօրէն Հանրի Շվալիէի, որ երէկ վարչապետին կողմէ իբրև «Մաթէնի թղթակցին ընդունուեցաւ և տեղեկութիւն մը կատարեց անոր հետ։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Կարեւոր հեռագիրներ ստացուեցան այս քանի մը օրերը, որոնք առանց որոշ տեղեկութիւններ տալու, կը հաստատէին թէ հաշտութիւնը մօտալուտ է։ Պալատական շրջանակներէ կարելի չեղաւ լուր առնել թէ թշնամութիւններու դադարումը ինչ հիմերու վրայ տեղի պիտի ունենայ։

Ռիւթերի մէկ հեռագրին նայելով, Թէվֆիք փաշայի կողմէ նոր դիմում մը եղած է Սբր է. Կրէյի մօտ, և այս դիմումը անբաւական դատուելով, օսմ. դեսպանը նոր հրահանգներու կ'ըսպասէ։ Եւրոպա Բ. Դուռնէն կը խնդրէ իր առաջարկը աւելի օրոշ եւ պայծառ կերպով ներկայացնել։

ԱՆԳԼ. ԴԵՍՊԱՆԻՆ ԱՑՑԵԼՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՋ

Երէկ մեր Վերջին Լուրերու բաժնին մէջ գրած էինք թէ անգլ. դեսպան Սբր Ճ. Լուքիէր կերպակի օր Բ. Դուռ երթալով առաջուցած է Մահմուտ Շեվքէթ եւ Սարա Հալիմ փաշաներուն հետ։ Օսմ. շրջանակներու մէջ մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայուր այս տեսակցութեան, որովհետեւ հաղորդուած է որ Անգլիոյ դեսպանը կրկին օր այցելութիւն տայ Բ. Դուռ։ Կրկնուն նպատակ է մասնաւորապէս անգլիացիներուն համար։

ԶՆԴՄՈՒՄ.— Թուրք թերթերը կը պատմեն թէ Պոլսոյ թղթակցաներէն մէկը Սերպիոյն բերել տուած ապրանքները արժեցրեն շատ աւելի ապահովագրել կուտայ և այդ ապրանքները Պոլսոյ բերուած ատեն նեռաս մը մէջ դնել տալով, այդ նաւը կ'ընկղմէ և ապահովագիրը կը գանձէ։ Այս գործողութիւնը երեւան հանուած ըլլալուն, կառավարութիւնը հարկ եղած քննութիւններուն ձեռնարկեց։

ԿԱՐԵՒՈՐ

Բիւրկ Ասարպարսը և իր տեղին վրայ ստանձնաւոր Միրան էֆ. Զաքրեան, որուն երկար ծառայութիւնը Մերսինի մէջ ձեռք բերած փորձառութիւնը կրցած է նշանակելի դերքի մը հասցնել զինքը։ Կը փափաքի վկայել «Սամիթիդի մը հետ ընկերանալ. մասնաւորապէս համար դիմել թերթիս վարչութեան։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Բ. ԴՐԱՆ ՆՈՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Լոնտոն, 2 Մարտ.— Թիւթէր կը հրատարակէ հետեւեալ տեղեկութիւնը. «Այս վերջին օրերս, մեծ տերութեանց մօտ դանուող օսմանեան դեսպանները նոր առաջարկներ ներկայացուցին, որոնք անբաւական նկատուեցան։ Մակայն պատճառներ կան կարծելու թէ այս վերջին 22 ժամուան մէջ փոփոխութիւն մը առաջ եկաւ և իմացուեցաւ կէս պաշտօնական աղբիւրէ թէ Բ. Դուռը, իբրեւ նոր որոշումներու արդիւնք, նոր պատասխան մը պիտի ղրկէ։ Ասով մէկտեղ անկարելի է որ պաշտօնական յայտարարութիւն մը ըլլայ այս մասին մեզ երկու օր առաջ, վասնզի անհաւանական է որ դալ չարթնուին առաջ պաշտօնապէս հաղորդուի Բ. Դրան պատասխանը։ Եթէ ինչպէս կը յուսացուի, Բ. Դրան պատասխանը ընդունելի նկատուի, տերութիւնք այն ատեն պիտի քննեն թէ դաշնակցները արամադրո՞ւ են Եւրոպայի միջնորդութիւնը ընդունելու, և թէ իրենց պայմանները բարեփոխա՞ծ են։

ՏԷՐՈՒԹԵԱՆՑ ԴԻՄՈՒՄԸ ՍՍՖԻԱՅԻ ՄԷՋ

Սոֆիա, 2 Մարտ.— Լաւատեղեակ շրջանակներէ քաղուած տեղեկութիւններու նայելով, մեծ տերութեանց Սոֆիայի դեսպանները հաւաքական ձեւով մը պիտի դրուին ազգային ժողովի մը առաջ։ Ինչպէս որ պատկերը կ'ունենայ մեզի համար, դաշնակիցներու նուազագոյն պայմանները ներկայացնէ։ Թուրքերու խազարեր արամադրութիւններու մասին ստացուած լուրերը ակներեւ գոհունակութիւն մը պատճառեցին քաղաքական շրջանակներու մէջ։

ԹՈՒՐՔ ԳԵՐԻՆԵՐԸ

Հոսմ, 2 Մարտ.— Իտալական կառավարութիւնը Հոսմի օսմանեան դեսպանին իմացուց թէ հրման ստաց է ազատ արձակել Քազերթա գտնուող ստոնրմէկ Թուրք գերիներէն ուրք, որոնք մեծ մասամբ ազայ են։ Միւս երեք ազատները վար պիտի դրուին, մինչեւ որ Գենուայի մէջ ձեռք անցուած երեք Իտալացի գերիները արձակուին։ Իտալական կառավարութիւնը օսմանեան դեսպանին ձգեց ընտրել այն երեք ազատները, որոնք Իտալիա պիտի ղրկուին։

ԱՊՈՍՏԱՄԲԱՅԻՐԻՆՔ ԿԸ ՀԵՐՔԱՅԻ

Հոսմ, 2 Մարտ.— Բացարձակապէս կը հերքուի այն գիտութիւնը լուրը թէ իտալական «Ամպիր» յանձնաւոր զինուորները ապստամբած են։ «Ամպիր» Թարէնթէ կը գտնուի։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՐՈՒՄԷՆ ՎՃՃԷ

Պուքրէշ, 2 Մարտ.— Ռումէն կառավարութիւնը տակաւին չտուաւ տերութեանց պատասխանը միջնորդութեան առթիւ և եղանակին մասին։ Այսօր կամ առաւօտեան վաղը վճռական պատասխան մը կը սպասուի։

ՌՈՄԱՆՈՑՆԵՐՈՒՆ ՀԱՆԴԷՊԸ

Բէթերսպուրկ, 2 Մարտ.— Զարը հանդիսաւոր ունկնդրութիւն մը շնորհեց Պուխարայի էմիրին, որ բազմաթիւ նուէրներով Բէթերսպուրգի եկած է Ռոմանովներու երեք հարիւրամեակի հանդէսներուն ներկայ գտնուելու համար։

ԱՍՏԻԿԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ

Վիեննա, 2 Մարտ.— Ոստիկանութիւնը Բէլցիայի մէջ տրգիլեց ամէն տոյժ և մթինկ, որոնք պիտի ըլլային ընդհանուր գործադուլի առաջին օրերուն մէջ։

ԱՒՍՏՐԻՈՑ ԵՒ ՌՈՒՍԻՈՑ ՄԻՋԵՒ

Վիեննա, 2 Մարտ.— Ինչպէս Ֆրայէ Փրէսէ կը ծանուցանէ թէ Ռուսիա, Մարտ 3ին Թօմանոֆներու երեքհարիւրամեակի հանդիսութեան առթիւ յայտարարութիւն մը պիտի հրատարակէ, օտար տերութեանց և Աւստրիոյ հետ Ռուսիոյ յարաբերութիւններուն բարւոք վիճակը պարզելով։

ԱԼՊԱՆԱՑԻՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՁՈՂՈՎԸ

Թրէնթէ, 2 Մարտ.— Ալպանցիներու Համաժողովին առաջին նրստին մէջ նախագահ Ֆայրէ պէյ կարդաց նախորդ նրստին տառնագրութիւնը։

Ցոյց կարդաց Մարքիզ Սան Ճուլիանոյի պատասխան հեռագիրը, ուր Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարը իր շնորհակալական զգացումները կը յայտներ համաժողովը իրեն ղրկած հեռագրին համար և կը խնդրէր որ Ալպանոյ պատասխան և բարգաւաճման համար իր անկեղծ բաղձանքները յայտնելու էր Ալպանցիներուն։

Այս հեռագրին ընթերցումը ծափահարութիւններով ընդունուեցաւ։

Ցոյց ճառախօսները կարգաւ խօսք առին։

Կոսթանդ Սպիգոպոս Ֆանթլի հայրենասիրական ճառ մը արտասանեց ի վեր հանելով Ալպանցւոց անկախութեան համար մղած պայքարին հանդէպ ամբողջ քաղաքակիրթ աշխարհի կողմէ ցոյց տրուած համակրութիւնը, հաստատելով թէ Ալպանցիները հրաւիրեց իրենց բոլոր ոյժովը գործակցիլ Ալպանական ազգին հետապնդած նպատակին հասնելու համար։ Ան յիշեցուց Ալպանցիներուն դարերու ընթացքին Թուրքերուն դէմ մղած անկախութեան կռիւները, որոնց կ'ալանգեին նաեւ հոսմը և հունգարիոյ թագաւորը։

Այսօր, բաւ ան, յանձին Ֆրանց-Եոզէֆ կայսեր, մենք կը գտնենք մեր շահերը հովանաւորող մը։ Անոր և Իտալիոյ օգնութեամբը Ալպանիան պիտի ելլայ ազատ և անկախ երկիր մը։ Դաշնակիցներուն Ալպանիան բաժնելու մասագրութիւնը ոնոնցացաւ, որովհետեւ անոնք նկատի առած չէին Իտալիոյ և Աւստրիոյ դիրքը։ Մենք չատ երախտապարտ ենք անոնց, որ կասպով կերպով պաշտպանեցին Շքարան և Սանան ինքնավար Ալպանիոյ ելելու տեսակէտը։

Ճառախօսը վերջացուց ըսելով. «Անհրաժեշտ է որ Աւստրիոյ և Իտալիոյ օգնութենէն դուրս մեր սեփական ջանքերը նուիրենք մեր բաղձանքներուն իրագործմանը։»

Թրէնթէ, 2 Մարտ.— ԱԼՊԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ—Կէս օրէ վերջի ժողովին ակիզբը Կոմս Պէրթոլթի և Սան Ճուլիանոյի լուտանկարները և քարերը բաշխուեցան։

Ցեռաս կարդացուեցաւ նամակ մը, որ կը բողոքէր Իտալական Կարմիր Խաչի մարմնոյ մը Ալպանիա երթալուն Գրառաղի կողմէ սղած արգելքին դէմ։

Պատգամաւոր Կիրգիս յեռոյ խօսք առնելով յայտարարց թէ Ալպանցիները վատահութեամբ կրնան իրենց քախտը յանձնել Աւստրիոյ և Իտալիոյ։

Քէօսթենէի ալպանական զգացմունքին պատգամաւոր փառաբան Լէհովա պատմականը ըրաւ Ալպանցիներուն մղած անկախութեան կռիւներուն։ Ցեռոյ շնորհակալութիւն յայտնեց Աւստրիոյ, Իտալիոյ և Գերմանիոյ, որոնք Ալպանական գործին իրենցաւ գոյնելով. «Կեցցէ Երբեակ Զինակցութիւնը»։

Ցառնայի պատգամաւոր Տիմանիթիի ի վեր հանեց համերաշխութիւնը Ռումինիոյ և Ալպանցիներու, որոնք միեւնոյն նպատակին կը ձգտին։

Մ. Բանէլէնոյնպէս Ալպանցիներու երախտագիտութիւնը յայտնեց Ֆրանց Եոզէֆ կայսեր հանդէպ։

Ճառախօսին հրաւերին վրայ բոլոր համաժողովի անդամները ոտքի ելան և գոչեցին. «Կեցցէ՛ Ֆրանց-Եոզէֆ, «Կեցցէ՛ Աւստրիան։

Նախագահը յայտարարեց թէ բացարձակապէս անհրաժեշտ է որ Ալպանական նոր պետութիւնը իր մէջ պարունակէ ալպանական չորս նահանգները որոնց մէջ է նաեւ ներկայիս Դիպակիցներուն կողմէ գրաւուած հողերը։

Ցառաջիկայ նիստը յետաձգուեցաւ վաղուան։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ

Պ. ՄԱԼԷՋԵԱՆ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Հայկական հարցով զբաղող պատասխանատուութեան ընդհանուր քարտուղար Պ. Վահան Մալէջեան երեկ իրիկուն Ս. Պատրիարքարանի մէջ առանձին տեսակցութիւն մը ունեցաւ ազգային զանազան խնդրոյ մասին։ Պ. Մալէջեան վաղը Իզմիր պիտի մեկնի, ուրկէ պիտի անցնի ուղղակի Գոնիրէ մասնաւոր պաշտօն մը ի գլուխ հանելու և անկէց պիտի անցնի Բարիզ։ Պ. Մալէջեան 15 օրուան մէջ պիտի կատարէ իրեն յանձնուած մասնաւոր պաշտօնները։

Մեր հարցումին պատասխանելով Պ. Մալէջեան յայտնեց թէ Պոլսոյ փայտ ինչ ջանք որ կարելի է կ'ընէ, և իրմէ դատ ուրիշ մէկը այդ պաշտօնին յարմար պիտի չկրնար ըլլալ։ Պ. Մալէջեան քարտարակ լուութիւն պահած է հայկական հարցի մասին իրեն եղած բոլոր հարցումներուն ըսելով թէ ամէն բան իր ժամանակին երեւան պիտի հանուի եթէ հասնի։

ԿԵԴՐՈՆԻ Տ.ԱՐՕՐԻՆԱԿ ՀՐԱՀԱՆԳԸ ԱՌԻԵԱՆԳԻԱԾ ՀԱՅ ԱՂՋԻԿՆԵՐՈՒՆ ՄԱՍԻՆ

Տրբդրանակերտէն պաշտօնապէս հեռաւեալը կը հաղորդեն պարիսարքարան. Փետրվ. 16 թուականով.— մեր Փետրվ. 10 թուական հեռագրէը՝ որով Լուսիկ անուն աղջկան մը առեւանգութիւնը կը ծանուցանենք ո և է արդիւնք ջուտաւ։ Լ.ն. Աբելոյ գերէզեն Դասպար Ալիքասեանը կինը Մարիամն ալ առեւանգուեցաւ չորս օր առաջ։ Այս տարիքս ցաւով տեղեկացանք թէ Դասական նախարարութիւնէն կուսակալութեան ուղղուած Փետրվ. 7 թուական հեռագրական պատասխանով կը հրամայուի ընդունելի նկատել առեւանգուած չափահաս աղջիկներու հետ՝ առանց կրօնափոխութեան, անմիջապէս կատարուած «նիքահա»։ Մեր ազգային պատասխանատու այս յայտարարութեան դէմ խօսիլ կը բողոքենք։

ԱԶԳ. ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐՈՒՆ ԲԱՂՈՒՄԸ

Պարիսարքարանի պաշտօնէութիւնը երէկ նիստ գումարելով Պարիսարքարանի մէջ քննեց Ազգ. Ժողովին մէջ իրենց մասին եղած զանազան քննադատութիւնները և ամբաստանութիւնները, և որոշեց բողոքագրով մը դիմելով պատասխանատու մարմնոյն պահանջել խիստ քննութիւն մը եղած ամբաստանութեանց մասին և կամ յետոյ կոչում մը ամբաստանող երդսփոխանները կողմէ։ Բողոքագիրը պիտի ստորագրուի բոլոր պաշտօնեաներուն կողմէ։ Թէեւ պահ մը խորհուեցաւ ընդհանուր գործադուլ հրաւիրել, ասկայն ի վերջոյ յարմար նկատուեցաւ բողոքագրով բաւականանալ։

1329ի ԾՆՈՒՆԴՆԵՐԸ

Դատական Նախարարութիւնը թելադրէ մը զրկելով Պատրիարքարան կը յայտնէ թէ կայս. Իրատէ մը հրամայած է 1309ի ծնածները զէնքի տակ առնել, հետեւարար կը հրաւիրուի Պատրիարքարանը որ հարկ եղած հոգեւոր պաշտօնեաները նշանակէ զինուորական վիճակագրութեան գործողութեանց համար։

ԼՈՒՐ ԿՈՒԶՈՒԻ ՀԱՑ ՁԻՆՈՐՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ներքեւի կը զրկեմ գիւղիս, Մէրտէկլիզի, Հայ զինուորներուն անունները։ Ներկայ պատերազմի սկիզբէն ի վեր լուր մը առած չըլլալով անոնց մասին հայր, մայր, և պարագաները գիշեր ու ցերեկ կարօտիս լուրի կը սպասեն։

Արդ, կը խնդրեմ Ձեր ազգօգուտ թերթին շնորհիւ հրատարակուիլ յիշեալ անունները, որոնց ողջ կամ մեռած ըլլալու մասին լուր ստէրնին կը խնդրուի մարդասէրներէ։

Մէրտէկլեզ Մնամ Ազոթոզ
1913 Փետր. 13 ԿԱՐԱԳԵՏ ՔՀՆՑ.

Ահաւասիկ յիշեալ զինուորներուն անունները.— Վրթանէս Կարապետեան, Մինաս Գրիգորեան, Յակոբ Յովհաննէսեան, Վրթանէս Գրիգորեան, Կարապետ Գալուստեան, Երուանդ Մկրտիչեան, Թադէոս Պէրպէր Յակոբի որդի, Կարապետ Հայեկեան, Հայրապետ Սահակեան, Հայկի Բանլեղ Փանոսեան. Պետրոս Յովհաննէսեան, Հայկի Յովհաննէսեան, Գրիգոր Մ. Մկրտիչեան, Հայրապետ Գաբրիէլեան։

ԿԱՎՈՇԻՆ ՊԱՀՈՆ, ընտանեկան պարահանդէս, առ իշդայէ Մէրտէսլի, Աղդամուերի և Աղթամարէր սիկնանց պարահանդէսներուն, պիտի տրուի դա՛լ Երեքշաբթի գիշեր, Օտէանի թատրոնին մէջ, Պատրաստուեցեք, բարեկենդանին թաղումը, Կավաշին դամբանակոնը տիւրտիւրներ, ինչե՞ր և ինչե՞ր...

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(Պաշտօնական)

Փետրուար 18ի պատերազմական գործողութեանց մասին հետեւեալը կը հաղորդուի.—

Զաթալճայի և Գուլպիրի մէջ ոչ մէկ գործողութիւն կատարուած է երկուստեք, երկու օրէ ի վեր շարունակուող ձիւնի փոթորիկին պատճառով։ Իսպրէնէ երէկ ընդհատաբար ռմբակոծուած է Գուլկարներուն կողմէ։ Ձիւնի փոթորիկը սեւ վնաս չէ հասցուցած օսմանեան բանակի զինուորներուն տրողութեան։

ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆԸ ՊԻՏԻ ԿՆՔՈՒԻ ԵՐԵՔ ՇԱԱԹԷՆ

Վիւննա, 3 Մարտ.— Բազաքական կարեւոր անհանգստութիւն մը յայտնաբերած է թէ Թուրքիոյ և Պալքանեան Պատերազմի մէջ հաշտութիւնը ստանալու բաւական պիտի կնքուի այս ամսու մէջ երեք շաբաթէն։

Կը տեղեկանանք թէ երէկ Աւստրիոյ դեսպան Մարքիզ Բալավիչինի և Իտալիոյ դեսպան Մարքիզ Կասատի արտաքին գործոց նախարար իշխան Սայիտ Հալիմ փաշայէ հետ տեսակցելու միջոցին երկարօրէն խորհրդակցած են հաշտութեան խնդրին և այս վերջինիս հասարակ Եւրոպայի կառաւարութեանց ալիքներ։

Ցիչեալ դեսպաններու մեկնումէն վերջ, իշխան Սայիտ Հալիմ փաշայի մօտ գնաց և տեղեկութիւններ հաղորդեց դեսպաններու հետ իր կատարած տեսակցութեան մասին։

ԴԱՒԱԴԻՐՆԵՐՈՒ ՅԱՑՏԱՐԱՐԱԳԻՐԸ

Պոլսէն Ներպոզան թերթի մը թղթակիցը հետեւեալ համառօտութիւնը կուտայ այն յայտարարագրին, զոր Սապահէտին ընկերարանին մէջ գումարուած դաւադիրներու խումբը ստորագրել տուած էր ժողովրդին ցրուելու նպատակով.

«Պիտի նեղինք Մուսլիման և Եւրոպէրմութեան քմահիրութեան, եթէ ան փրկէր Էտիրնէն և Կղզիները. բայց թշնամութիւններու վերսկսումը մեզի ցոյց կուտայ հաշտութեան գոնէ մը ուելի յստակ պայմաններով։

«Կարելի է որ Անատոլուն և Սուրիան վտանգի տակ ըլլան, բայց անկարելի է փրկել Էտիրնէն։

«Մեր են տրուած խոստումները։ Եթէ հուսենք կայսրութեան մեր մասերը և մահմետականներու կեանքը փրկել, տրիտնանք։

«Զմտանանք ներքին թշնամիները, որոնց ուելի վտանգաւոր են քան օտարները։ Իշխանութեան գլուխ քերենք կատարութիւն մը որ ըմբռնէ կացութիւնը, ժամանակը ուշ է, մենք տրուն չենք դրեր մեր երակներուն մէջ եթէ նահանջենք մեր պարականութեան առջեւ։»

ՀՌՈԴՈՍԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԸ ՎՏԱՐՈՒԱԾ

Հռոդոսի մարտ 3 թուով հետեւեալը կը հեռագրեն.— Հռոդոսի կառավարիչ Զօրավար Ամկիլիոյի հրամանով քաղաքապետը և ուրիշ երեւելիներ վտարուեցան Հռոդոսէն հպատակ իրենց եղած կրոնակ խորհուրդներուն, կղզին Յունաստանի կցուելու ինչպէս տեղի ունեցած ցոյցերուն մասնակցած և զանոնք կազմակերպած ըլլալնուն համար,

ԻՍԼԱՄՆԵՐՈՒ ԲՈԼՈՒԹԸ ՍԵԼԱՆԻԿԻ ՄԷՋ

Սելանիկէն «Իգիհամի» կը տեղեկացնեն թէ՝ Հելլէններուն և Պուլկարներուն կողմէ Ելազոչիոն գիւղին մէջ կատարուած աւարառութիւններուն չհանդուրժելով, իսլամ ժողովուրդը բաղաքած է հելլէն հրամանատարին, որ աւարառութեան հեղինակները ձերբակալելու համար գունդ մը զրկած է։ Կատարուած ընդհարումէն վերջ, զինուորները կրցած են այդ աւարառուները ձեռք ձգել։ Պուլկար կամաւորներու գունդ մը ձերբակալուածները ազատելու համար յարձակում գործած է անոնց բանտին վրայ, և կատարուած ընդհարումի մը միջոցին հելլէն զինուոր մը սպաննուած և ուրիշ մը վիրաւորուած է։ Պուլկարները չորս սպաննեալ ունեցած են։ Խնդիրը չարձագրելու համար Պուլկար սպաներ գոհացում տուած են և յոյն ու պուլկար կրօնաւորները մտքերը հանդարտեցնելու համար փողոցները միասին պատած են։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՆԱԻ ՄԸ ՌՄԲԱԿՈԾՈՒԱԾ

Անգլիական «Մաքրի» շոգենաւը առլի որ Շարքէոյի առլեւէն անցած միջոցին, Պուլկարներուն կողմէ նետուած հինգ ռումբերէն մին մըտնելով մթերանոց մը 6 բթաչափ տեղ խորտակած և պայթած է առեւտրական վաճառքներուն հանդիպելով։ Նաւապետը երէկ բողոքեց անգլիական դրօշին դէմ եղած այս անարգանքին համար։

ՆՈՐ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

«Իլթիրաք» լրագրի արտօնատէր Հիլմի և «Միասէթ» լրագրի խմբագիրներէն Սաատուլլահ էֆֆ.ները Պատերազմական Ատեանի որոշմամբ ձերբակալուած են, նկատելով որ անոնք մասնակցութիւն ունին վերջերս երեւան հանուած դաղտնի ընկերակցութեան։

ՀՌՈԴՈՍԻ ՄԷՋ ԻՆՉԵՐ ԿԸ ԴԱՌՆԱՆ

Հռոդոսի Յոյները կղզին Յունաստանի կցուելու համար ցոյցեր ըրած, կարգ մը տեղեր հելլէն դրօշ պարզած էին։ Իտալական կառավարութեան հրամանքին վրայ, տեղւոյն Իտալացի ոստիկանները ուզած էին վար առնել այդ դրօշները, սակայն Յոյներուն կողմէ դիմադրած ըլլալով, տեղական կառավարութիւնը ստիպուած է խիստ միջոցներ ձեռք առնել։ Ցոյցին դրդապատճառներն են կ'ըսէ «Բրօոտտաս», կղզիին ուսուցիչները, թաղապետական նախագահը, անդամները և քանի մը ուրիշ անձեր, որոնք բանտարկած են։

ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐՈՒ ԹՈՇԱԿՆԵՐԸ ԴԱՆԶԱՏՄՄԵՐՈՎ ՊԻՏԻ ԶԷՃԱՐՈՒԻՆ

Բոլոր պաշտօնեաներու մէկ ամսուան թոշակին փոքրիկ դանձատմամբ վճարուելու մասին զրոյցներ կը լսուին ժողովրդին մէջ։ Ելեմտական Նախարարութիւնը պաշտօնապէս կը հերքէ յիշեալ զրոյցները և կ'ըսէ թէ կատարութիւնը այդ մասին ո եւ է որոշում մը չէ եղած։

ԴԱՒԱԴՐՈՒԹԵՆՆ ՇՈՒՐՋ

Պոլսոյ ապահովութեան պետ Ճեմալ պէյ երէկ ընդունուեցաւ վարչական Իմանուամ Շեվքէթ փաշայի կողմէ, որուն հաղորդեց դաւադրութեան մասին կատարուած քննութեանց արդիւնքը։ Ճեմալ պէյ այցելեց նաև ներքին գործոց նախարարին։

ՎՏԱՐՈՒՄ

Կղզիներու ոստիկանութիւնը Հալքի Յոյն դպրոցին ուսուցիչներէն Վարդասի և հոգաբարձուներէն երկուքին ինչպէս նաև Յոյն եկեղեցիին դպիրին, որոնք բոլորը օսմ. հպատակ են, ազդարարեց որ հինգ օրուան մէջ օսմ. հողէն հեռանան։

Մինչեւ այն կղզին բնակող չորս հելլենապատակներու նոյնպէս ազդարարած է որ հինգ օրուան մէջ մեկնին օսմ. երկրէն։

ՓՈԹՈՐԻԿԻՆ ՊԱՏՃԱՌԱՒ

Երէկ Սեւ Մովէն և Միջերկրականէն մայրաքաղաքս սպասուող շոգենաւերը փոթորիկին սաստկութեան պատճառով չկրցան Պոլսոյ Նաւահանգիստը հասնիլ։ Սովորաբար կէսօրին հասնող Ռումանական շոգենաւը երէկ 3 ժամ յետոյ հասաւ։

Շիրքեթի 63 թիւ շոգենաւը Այթիֆանոյի առջեւ ցամաք խրեցաւ։

Վասփորի շոգենաւերն ալ իրենց երթեւեկի ժամերը նուազեցուցին։

Եէնի-քէօյի փարոսին առջեւ գտնուող յորձանքներուն ուժգնութեան պատճառով շոգենաւերը դժուարաւ կրնային զեկավարութիւն կատարել։

ՕՍՄ. ԳԵՐԻՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԿԱՐԵՒՈՐ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Կարմիր Մահիկի կեդրոնէն հետեւեալը կը հաղորդուի։

Անցեալ մայիս ամսուն Վալենկիոնի մէջ գումարուած Կարմիր Մահիկի 19դ Քոնկրէսին կողմէ որոշուած էր Կարմիր Մահիկի և Կարմիր Խաչի ընկերութեանց կեդրոններուն մէջ յիշեալ ընկերութեան անդամներէն բաղկացած գերիներու յանձնաժողովներ կազմել, որոնք պիտի ջանան պատերազմներու միջոցին միջազգային քոմիթէներուն հետ հաղորդակցութեան մէջ մտնելով պատերազմական գերիներու մասին տեղեկութիւններ առնել, գերիներու ու իրենց ընտանիքներուն միջև հաղորդակցութիւն հաստատել և գերիներու տնուան զրկուած բոլոր նուէրներն ու ծրարները իրենց տեղերը յանձնել։

Ներկայ Պատերազմին բերումով գերիներու հետ հաղորդակցութիւն հաստատելու համար Պելկրատի մէջ Զատրերեոյ հիւպատոսին նախագահութեան տակ Միջազգային Գործակալութիւն մը հաստատուեցաւ. ասոր վրայ Կարմիր Մահիկի Ընկերութիւնը տրուած որոշման համաձայն «Գերիներու Ծանօթագրութիւն» մը կազմեց յիշեալ Միջազգային Գործակալութեան հետ հաղորդակցութիւն և յարաբերութիւն հաստատելու նպատակով։

Թոփխանէի Դրլբէ Ալի Փաշայի մղեթին դիմացը գտնուող Կարմիր Մահիկի նախկին կեդրոնը այս տեղամ յատկացուցաւ յիշեալ «Գերիներու Ծանօթագրութիւն», որուն պարականութիւնը հետեւեալն է.

1.— Դաշնակից պետութեանց ձեռքը իրենց գերիներու մասին տեղեկութիւններ ձեռք բերել, իրենց գտնուած տեղերը և քաղաքները իրենց ընտանիքներուն հաղորդել,

2.— Զոհուած գերիներու ցանկերուն մէջ փնտռել անունները այն ապաներուն և զինուորներուն, որոնց ողջ կամ մեռած ըլլալու մասին ոչ է լուր չկայ և որոնց գերի իյնալը հաւանական կը կարծուի. նոյնպէս և Պելկրատի Միջազգային Գործակալութեան հետ հաղորդակցութեան մէջ մտնել քննութիւն կատարել ռազմի համար անոնց մասին, որոնց անունները զրկուած ցանկերուն մէջ չեն գտնուիր։

3.— Զանազ յարաբերութիւն հաստատել տեղը և քաղաքը ծանօթ. Օսմ. գերիներուն և իրենց ընտանիքներուն միջև, ինչպէս նաև զինուորներու կողմէ զրկուելիք նուէրները և գումարները Պելկրատի Միջազգային Գործակալութեան միջոցաւ իրենց հասցնելերնուն զրկել տալ։

4.— Գերի ինկող Օսմ. զինուորներուն պէտքերը գտնելու և հանգիստը ապահովելու համար պէտք եղած միջոցները փնտռել և յիշեալ գերիներուն զրկուելիք բոլոր նուէրները հաւաքելով Պելկրատի Միջազգային Գործակալութեան միջոցաւ բաշխել տալ։

Սերբերուն և Յոյներուն ձեռքը գերի ինկող զինուորներուն և ապաներուն անուան ցանկերը Միջազգային Գործակալութենէն զրկուած և Մեսոթեներուն անուան ցանկերը հետզհետէ զրկուելու վրայ է. այս գերիներուն և Պուլկարներուն կողմէ գերի բռնուած ապաներուն ու զինուորներուն մասին տեղեկութիւն առնել և իրենց տեղերը ծանօթ գերիներուն նուէր զրկել ուզողները ամէն շաբաթ, երեքշաբթի և հինգշաբթի օրերը ժամը 1—5 (Լ. Թ.) 7—10 (Լ. Թ.)ին Թոփխանէի Կարմիր Մահիկի Ծանօթագրութիւնն պէտք է դիմեն։ Դաւանանքէն եղած գրաւոր դիմումներուն անմիջապէս պատասխան պիտի տրուի։

ՋԱՆԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վարչապետը երէկ առաւօտ Պատր. պաշտօնատունը երթալով, ներկայ պատերազմական վիճակին վրայ տեսակցեցաւ Թարխանեան Տուտա և Իսմայիլ Հաքգը փաշաներու և բարձրաստիճան զինուորականներու հետ։ Վարչապետը Յոյսոյ Սալթանին ներկայանալով, երկրին ներկայ վիճակին վրայ տեղեկութիւններ հաղորդեց։

Գահաժառանգը 25 տարի նուիրեց Պալքանեան Պատերազմի կատարած դէպ արարքները հրապարակով ընկերութեան։

Գերմանական, աւստրիական, ֆրանսական, անգլիական, իտալական, ամերիկեան և ռումանական դեսպանները երէկ տեսակցեցան Արտաքին Գործոց Նախարար Սայիտ Հալիմ փաշայի հետ

Բոսնոֆներու առ 300 ամեակին առթիւ Պոլսոյ ռուս դեսպանատան մատուռն մէջ գոհաբանական աղօթքներ պիտի կատարուին։

Գերման զինուորական կցորդը երէկ Վարչապետին հետ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ։

«Իգիհամ» կը հերքէ զինադադարի մասին եղած և թերթերու մէջ հրատարակուած կարգ մը տեղեկութիւններ։

Աւստրիական և ֆրանսական դեսպանատան առաջին թարգմանները երէկ տեսակցեցան Արտաքին Գործոց Նախարարի Թարխանեան Սայիտ պէյի հետ։

Պոլսոյ ապահովութեան տեսչութիւնը կ'ազդարարէ թէ հայրապետ Ալի Շեվքէթ փաշայի մինչեւ հիմա իր բանակատեղին չմեկնելը հասկացուած ըլլալով, յիշեալը եթէ քառասուն օրի ժամանակ մէջ Պոլսոյ Ապահովութեան Տեսչութեան չներկայանայ, ստիպողական պիտի ըլլայ։

Պոլսոյ ապահովութեան անդէն ձեմալ պէյ երէկ այցելեց դատական Նախարարին։

Ազգային Պանքային անօրէնը երէկ տեսակցեցաւ ելմական Նախարար Բիֆոթ պէյի հետ։

Զէքի պէյի դաշը Մարտ 6ին թողուեցաւ, դատարանի Նախագահ Հաւլուսի պէյին տարութեան պատճառով։

Աթենքէն եկած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Այսրանատոյի մօտէն անցնող հելլէն թորփիլանաւերը Թուրքերուն կողմէ ռմբակոծուած ըլլալով, Գորֆուէն մարտանաւ մը դէպի այդ կողմերը համբայ հանուած է։

Պատերազմի դաշտէն բերուած վիրաւոր զինուորներու կանոնաւոր դարմանումի մասին պատերազմական Նախարարութենէն հրահանգներ կարգուեցան։

Գուլական և Մակեդոնիի շոգենաւերը Գոլֆ Աստոյի կողմերը հանգիստած են հելլէն թորփիլանաւերու, սակայն առանց խուզարկութեան կրցած են ծարանել մնալ։

Ռուսական անօրէն Ազմի պէյ երէկ մայրաքաղաքէս ապահովութեան մասին երկարօրէն տեսակցեցաւ ներքին գործոց նախարարին հետ։

Թրամվէյի էնկերութեան անօրէնը երէկ քաղաքապետին հետ տեսակցեցաւ։

Սելանիկէն կը տեղեկացնեն թէ Տրամէն և Քօրֆուէն լմնոր թուով օրպ վիրաւոր զինուորներ նոյն քաղաքը բերուած են։

Գելկրատէն կը հեռագրեն թէ «Բրավոսոյի գրածին համաձայն, սերպ զօրավար Պոյքովիչ Շեքսարան պաշարող բանակին հրամանատար կարգուած է։

Եէմէնի կուսակալութենան հրատարակ տրուած է յիշեալ նահանգին մէջ Աբթէնեան չրհորներ բանալու մենաշնորհը յանձնուի ընկերութեան մը։

Այս տարի ձիթաղէզը նուազ ըլլալուն պատճառաւ գուրգն թերուած բամբակի իւղով կը խարդախեն զայն. որպէս զուտ ձիթաղէզ գտնել դժուար կ'ըլլայ։ Այս գործարանները առջեւը առնելու համար թէև խորհուած է մաքսատուներուն մէջ դուրսէն բերուած բամբակի իւղերուն ներկուած ըլլալը քննութեան առնել, սակայն ներկայիս գտնուած ձիթաղէզերու խարդախ ըլլալը երեւան հանուելուն պէս կատարութեան կողմէ պիտի գրաւուին։

Երկրագործական Նախարար Ճէլալ պէյ Նախարարութեան գործունէութիւնը ընդարձակելու համար ծրագիր մը պատրաստեց։

Գրիւքելի օսմ. դեսպան Ապտիւլ Հագ Համիտ պէյ երէկ ռումանական շոգենաւով Պոլիս հասաւ և բազմաթիւ ոճիրներու և իրեն հանակեր ուսանողներու կողմէ դիմաւորուեցաւ։

Անատոլուի երկաթուղիի ընկերութենէն ռանուելիք 500 հազար ոսկիի փոխառութեան կայսերական իրաւէն ելաւ։

Պատերազմական տանը երէկ զրպարտեցաւ կառավարութեան բանական շարժում առաջ բերելու խնդրով ամբաստանուածներու մասին ոստիկանութեան կողմէ ներկայացուած տեղեկագրին քննութեամբը։ Պատերազմական տանի քննիչ մարմնը հարկ տեսած միջոցին ամբաստանեալները կանչեց և անոնց բացատրութիւնները լսեց։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Բարիզ, 3 Մարտ.— Թուրքիոյ և պալքանեան պատերազմնց միջեւ հաշտութեան պայմանները որոշուելէ անմիջապէս յետոյ Եւրոպական դեսպանախորհուրդ մը պիտի գումարուի Բարիզի մէջ օսմ. Հանրային Պարտքի վերաբերեալ եւ ներկայ պատերազմէն ծագած բոլոր տնտեսական խնդիրները կարգադրելու համար։

Նոյնպէս թարգմանութեան տարեկոյ պիտի բլլան երկաթուղիներու վերաբերեալ խնդիրները։

Գերլին, 3 Մարտ.— Գերման Դաշնակցական ժողովը որոշեց նոր ապառազինմանց նախորդ գոյել եկամուտներու վրայ գրաւելիք տուրքերու միջոցաւ։

Վիւննա 3 Մարտ.— «Ցայթ» կը ծանուցանէ թէ Աւստրիա նոր ծրագիր մը կը պատրաստէ իր զինուորական ոյժերու յաւելման համար։

Վիւննա 3 Մարտ.— Հունգարիոյ յատ մը քաղաքներուն մէջ ընդհանուր գործադուլ պիտի յայտարարուի երեսփոխանական ժողովի մէջ վիճաբանութեան առարկայ եղող ընտրական բարենորոգման ծրագրին առթիւ։

Հաւմ 3 Մարտ.— Երէկ Լիվոռնոյի մէջ նոր ընդհանրական մը ծագ հանուեցաւ։

Ցառաջիկայ Ապրիլ ամսուն «Տուրլի» արկանոցը ծագ պիտի հանուի։

Վիւննա 3 Մարտ.— «Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ» կը հաստատէ թէ Զարը որդին զինուորական իշխանութեանց հետ խորհրդակցած է պահեստները արձակելու հարցին շուրջ։ Ցիշեալ պահեստները, որոնք Յունուար ամսուն զէնքի տակ կոչուած էին, որուան որոշման համաձայն վերջերս պիտի արձակուին։

ԳԷՍ ԲՍԹԷՐՆԷԼ

1841ին հիմնուած ի Բարիզ

Ֆրանսական ապահովագրական առաջնակարգ ընկերութիւն որ կը զանուի կառավարութեան ամիլական հակակշռին տակ։

ՄԻՄԻԱՑՆ ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Գրամագլուխ և պահեստի գումար 70,000,000 ֆր.
Ի մինչեւ 1909ի վերջը հատուցուած փաստ 358,000,000 »

Իր չափաւոր սակագոյցը և պարզ ու մեկին պայմանները Գէս Բաթերնէլի մինեւ այսօր ունեցած հայաշատ յաճախմութեան գաղտնիքը եղած են։

Ամէն տեսակ կեանքի ապահովագրութիւն, ի դէպ մահու և ի դէպ կենդանութեան։ Պարկներու համար մասնաւոր և օգտակար պայմաններ։

ՓՐԼ-ՏԻ ԼԻՕՆԷ
Ընկերութեան գրամատունն է

Տնօրէն համայն Թուրքիոյ, Յունաստանի և Եգիպտոսի
ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ

Պոլիս, Բաթաթ Դիաթերը Օղլու

Գործակալութիւնք գլխաւոր քաղաքներու մէջ 50—6

Երիտասարդը ուրախութենէն կարմրեցաւ, ուելի այս խօսքերուն արտասանուած շեշտին և ոիրագեղ հանգամանքին համար, քան թէ բուն իսկ խօսքերուն համար։ Եւ այն համարձակութեամբ և անկեղծութեամբ, որոնք կը թուէին իր նկարագրին հիմը կազմել, պատասխանեց ուժգին։

— Բարի ասես ճիշդ ժամանակին հաստատ զիս չար հարուածէ մը ձեզ ազատելու համար, պարո՛ն, բայց դեռ ամբողջ պարքս չկատարեցի ձեզի հանդէպ, ընդհակառակն՝ ան դարձեալ ձեր պարտապանն եմ։

— Ի՞նչպէս, պարո՛ն։

— Է՛, պարո՛ն, ինձի համար դուք ի դերև չեսնեցիք մինչ քանի մը հարուածներ որոնք պիտի դպչէին ինձի անխուսափելիօրէն... եթէ վրա չհասկէք։

— Ա՜հ, ըսա պարզապէս Բարէլլան, ուրեմն ուս չդրութիւն ըրի՞ք ասոր։

— Ի հարկէ, պարո՛ն։

— Ասիկա կ'ապացուցանէ թէ գործին մէջ դուք դիտեք պահել ձեր ամբողջ պաղ ոիրենը, և ասոր համար որքան խորէն կը շնորհաւորեմ ձեզ... Թանկագին բաւականութիւն մըն է այս, որ ապագային ծառայութիւն պիտի մատուցանե ձեզի։

Եւ մէկէն ի մէկ նիւթը փոխելով.

— Հիմա, եթէ կը հաւատաք ինձի, յարձակինք քաղաք այս ուսելիքներուն վրայ, որոնք համեղ ըլլալու են, դառնալով անոնց կերպարանքէն, քա՛ղ որ խիստ անարժան։ Ուսելով կը խօսակցինք։

Եւ երեք բարեկամները քաջաբար սկսան ջարդել իրենց առջեւ կուտակուած պաշարները։

. . . . . .

Մինչ Բարէլլան կը դարմանէ երկարառաջ անուանուելութենէն, այնքան ալից օրուան մը յոգնութիւնները

բով և յուզումներով ապառած իր ուժերը, պահ մը մենք վերադառնանք անձնաւորութեան մը, որուն շարժուձեւերը մեր ուշադրութիւնը դրաւեցին սակէց առաջ։

Կ'ուզենք խօսիլ ա՛յն տարօրինակ մուրացկանին վրայ, որ Բարէլլան ապաթին կողմէ իրեն եղած արքայավայել ողորմութեան հանդէպ իր երախտագիտութիւնը յայտնելու համար ուրիշ լաւագոյն միջոց չէր գտած եթէ ոչ՝ ապառնալ իր դաշտնով տեր հանէն, և յանկարծ անհետ եղած էր, երբ Պիւսթ — Լեքլէա մութին մէջ դայն փնտռելով, անողոք այլ վիճակն դիտաւորութեամբ, խնամեալ պարիտ մը կ'ուզէր տալ տեր։

Մուրացկանը, որ ոտկայն բնաւ սիրելի չէր տնուցած իր գլխուն վրայ կախուած ապառնալիքը, պարզապէս ատած էր։ Մայթը խնդող վառաքներուն մէջէն, կուսաալքիվիր գետը յանդող. բազմաթիւ փոքրիկ փողոցներն մին գացած էր, և վազելով ուղղուած էր Ալքազարի ուղղութեամբ։

Պալատին դուռներէն մէկուն առջեւ հասնելով, մուրացկանը նշանախօս մը ըսաւ և ցոյց տուաւ տեսակ մը չքաւորամ։ Անմիջապէս պակաս, առանց ո եւ է անակնկալի մը նշան ցոյց տալու, համբայ տուաւ յարդալից։

Մուրացկանը, հասատ քայլով, մնաւեցաւ բակեցրուն և նրբանցքներուն լաբիրինթոսին մէջ զոր կը թուէր ճանչնալ խորապէս, և արագորէն հասաւ յանկարծակի մը դուռը որուն զարկաւ մանաւոր ձեւով մը։ Բարձրահասակ ծառայ մը եկաւ բանալ դուռն, և մուրացկանին կողմէ տնոր ակնկին ըսուած քանի մը բառերուն վրայ, պատգամէն խանարհեցաւ։ դուռ մը բացաւ և քաշուեցաւ մէկ կողմ։

ԻՕՏ.—Ինչու այսքան շատ ձկան իւղ կը գործածուի անարիւն և տկարակազմ տղայոց համար։

Որովհետև ան իր մէջ կը պարունակէ կազդուրիչ Իօտ գործածուած վիճակի է, բայց ամէն ձկան իւղ հաւասար այժ չի կրնար ունենալ. անոր ամէնէն լաւն գոյնը և թարմը պէտք է փնտռել Հայկ Ալլանվէրտի դեղարանը, Պահճէ Դարու Եէնի Բօսթանճէ Ճատէսի։

ԴԵՂԱՐԱՆ

ՄԻՀՐԱՆ ԴԱԼԷՄՊԵԼԵՐԵԱՆ

Բերա, մեծ փողոց Աղա Ճամիի դիմացի կարգը, թիւ 117

Երկար տարիներէ ի վեր ունեցած փորձառութիւնէս լիապէս հաւոստացած եմ որ Դեղարան մը կընայ յաջողիլ ան պարագային երբ ուղղամտութիւն, ճշտապահութիւն և աչալուրջ հսկողութիւն կը տիրեն ամէն գործառնութեանց մէջ փութացնելու համար հիւանդին ապաքինումը։

Կը մաղթեմ որ երբէք չհիւանդանաք, բայց եթէ երբեք պէտք ունենաք ո և է դեղապի մը պատրաստութեան, հաճեցէք դիմել մեր նոր Դեղարանը, ուր պիտի գտնէք առուտուրին ամենանուրբ ոճանց լուծերու համաձայն դեղերու խրճամիտ պատրաստութիւն դեղերուն ամենէն ժանը։

Անձնապէս ալ համոզուելու համար այս ճշմարտութեան, կը բաւէ անգամ մը միայն այցելել դեղարանս։

Մեր գաւառացի հայ ազգակիցներուն դարմանումի համար մասնագէտ առաջնակարգ բժիշկներու պէտք ունեցողներուն ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի երբ դիմեն մեր դեղարանը։

Գին աներեւան մէջ յարգոյ հասարակութեան մօտ գտած ընդունելութենէն քաջալերուած, սկսած եմ «Եւրոպական» կեղծոններէ ուղղակի բերել տալ դեղերու մեծերը։

Զուիցերիական պատուաստի ժամանում չարաթը 2 անգամ։

Տրամադրելի վկայեալ հիւանդագատոներ

ՕՍՄ. ԱԹԵՒՏՐ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

شركت تجارية عثمانية

SOCIETE COMMERCIALE OTTOMANE

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐՄԱԳԼՈՒԽ 100,000 ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՈՍԿԻ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Կ ՊՈԼԻՍ

ԱՌԱՋԻՆ Հ ՏԵՂԻ ՈՒՆԻ

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿՆԵՐԸ ԲԱՑ ԵՆ ԱՌԺԱՄԵԱՑ ԿԵՐԿԱՎ

ՍՒՄԳՈՒՇ, ԳԱՖՐՇՃԸՂԼՈՒ ԵԱՆ

Հայիսական սոյն գրասենեակ հաստատութիւնը կ'ընէ փոխառութիւններ, առևտրական առուներու, մուրհակներու, փոխանակագիրներու, բամբիշներու, ապահովագրութիւններու, ապրանքներու և բեռնագիրներու վրայ։

Կուտայ չեքեր, վարկագիրներ, փոխանակագիրներ և հետադարձական վճարումներ, ինչպէս թուրքիոյ նոյնպէս աշխարհիս բոլոր մասերուն վրայ։

Կը դնէ և կը ծախէ ամէն տեսակ բամբիշներ և պարտատոմսեր թէ՛ մեր և թէ բոլոր օտար հրապարակներու վրայ։ ինչպէս և օտար դրամներ։

Կը գնէ և կը ծախէ ամէն տեսակ արծաթներ, ոսկիներ, փոխանակ, մերկ կամ ներկայացուցիչներ և կարգներ։

Կ'ընդունի դրամական ամանաներ հպատակաւոր պայմաններով։

Դրամատունս հաստատած է առևտրական տեղեկութիւններու գրասենեակ կարգաւորուած սպասարկութիւն։

ԹՆԱՁԻՆԱԿԱՆ ԵՆՃՈՒԿ

Ցանցաղութիւնը մեր հաստատութեան մէջ քանի մը տարիէ ի վեր ակսելով դուռ ունի

[illegible]

Դիտցուցեալ ներկայացուցիչներ թէ՛ տեղական և թէ օտար [illegible]

Կը գտնուի ներկայացուցիչներ թէ՛ տեղական և թէ օտար [illegible]

ԿԵՂԵՑԻ ՓԱՇԱ, ՊԱԼԻ ՓԱՇԱ ԵՕՂԼԻՆԻ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ

ՎԱՀՐԱՄ ԱՍԱՏՈՒՐԻԱՆ

այս դեղարանը որ հաստատութեան վաստակաւոր [illegible] ուրախութեան դեղերու խնամքի դեղերու [illegible] Հաճար, այս անգամ ալ յանձնարարեր [illegible] առաւած է Էկիզ Մարգարէ ՄԻՀՐԱՄԱՊԱՆ [illegible]

[illegible]

ՈՒ. ԻԿԻՆԵՐՈՒԻ ԱՅՐԵՐՈՒՆ ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐ

ԴԱՂԻԼԱԿԱՆ ԱԽՏԻ ԵՒ ՋԵՐՄԱՄԻԶՈՒԹԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ՏՈՔԹ. Ա. ԷՍՄԱՆՈՒԷԼԻՏԻՍ

Նոր դրութեամբ և կարճ ժամանակի մէջ կը դարմանէ հին և նոր ջերմամիզութիւնը, գաղղիական ախտ, անկարողութիւնը և արգանդի հիւանդութիւնները։ Ամէն օր առաւօտեան մինչև իրիկուն կը գտնուի Պալը Ալի ճառատէի, Մէսէրլիք օթելի դէմը, Քամէր լուսանկարչատան Բ. յարկի իր գրասենեակին մէջ, ուր կ'ընդունի հիւանդները։ Կիներու համար յատուկ տեղ կայ։ 50—10

ՄԵԾ ՎՃԱՐԱԲԵՏՈՒՆ

ԼԱՍՏԻԿ ԿԱԼՕՇՆԵԻՈՒ

Յ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԷՍԿԻ ԶԱՊԹԻՅԷ, ՀՕ—ՕԲԷՐԱԹԻՎԻ ԴԷՄ

Վաճառատունս, որ 12 տարուան փորձառութեամբ կրցած է շահիլ յատուկ օրդներուն համակրութիւնը, կը գտնուի առաջնակարգ ատուական, ամբրիկեան և անգլիական ամէն տեսակ կալոշի հոս մթերք մը, ամբրելի դիմերով։ Ցանկութիւնը երաշխաւորուած։ Ամէն կերպ դիւրութիւն յանձնարարուած։ Գներուն յանձնարարութիւնը փութով կը կատարուին։ Վաճառում մեծաքանակ և փոքրաքանակ։

ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

„ՄԱՆԶՈՒՄԻ"Ի ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

ՀԱՆՐ. ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Մանզումէի անօրէնութիւնը դիւրութիւն մը տալու համար ժողովուրդին Հանրային Գործակատարութեան ընկերութիւն մը կազմած է փարեզ օրէնքէ և հեռնոս մանզումէութիւններէ բաղկացած։ Որ կ'ստանձնէ թէ Պոլսէն և թէ գաւառներէն յանձնարարուած դատական փոխանորդութիւնները, գատական և վարչական հետապնդումներ. գրնուրգրութեան վերաբերեալ գործողութիւններ, թեմիթիւի և գոլուտեան ուսքերու դեղումները, դրամական փոխառութեան և առևտրի գոլտեանական մէջնորդութիւնները, մենաշնորհի խնդրանքները, վճռատուներու զանազան մատակարարութիւնը խիստ գիւրամատչելի գործով և կատարեալ ազնուութեամբ։

Դիմել Պալ Ալի հասատէի մանզումէի խմբագրատան Հանրային Գործակատարութեան Ընկերութեան անունէն Ս. Փոքրիչեան էֆ.։

ՀԱՆԴԻՍ ԹԱՏՐՈՆ ԵՒՆ.

«Մինէմա Ամերիքէն» Բերա, Հելլէն հիւպատոսարանին դէմ, շարք ներկայացում մէկ օր, յարաթը երկու անգամ բրգիրամի փոփոխութիւն։

ԹԷՈԹԻԿԻ 1913 ՏԱՐԵՑՈՑՑԸ

ԱՄԵՆՈՒՆ ՏԱՐԵՑՈՑՑԸ

ԳԻՆ 12 Ղրշ. ԳԱՒԱՌ 15 Ղրշ.

ԵՒ ԼԻԼԱՒ ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՑ

ԿԵՂԾՆԶԷՐԸ

ԳԻՆ 2 Ղրշ. ԳԱՒԱՌ 2,50

Գեղեցնողի ՏԷՐ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ վաճառատուն Կ. Պոլիս. Պահճէ Դարու

Տ. ՀԻՆԿԻԼԻՋԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ԾՆՆԴԱՄԻԶԱԿԱՆ ԵՒ ՎԷՆԷՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Գիտական ամենավերջին մեթոտներով կը դարմանէ հինև նոր ջերմամիզութիւնը, գոնորամիզութիւնը, սերմանաստութիւնը, նոյնպէս միզամանի, երիկամունքի և Բրոսթատի հիւանդութիւնները։ Իր ֆրանկախաւ ամէն տեսակները կարճ ժամանակի մէջ հինգվին կը բուժէ ի հարկին 606 ի չնչակով։ Հիւանդ կ'ընդունի, բայց ի կիրկիկ ամէն օր Պահճէ դարու, Պօղոսաճիրն դէմ, Սթանպոլ խան, թիւ 13, իր մասնաւոր դարմանատան մէջ։ Հինգշաբթի օրերը ձրի։ 50—28

ՍՊԻՏԱԿ ԴԵՂԱՐԱՆ

Գր. ՀԵՃԵԵՆ

ՍԻՐԲԷՆԻ, ՊԱՊԸ-ԱԼԻԻ ՊՈՂՈՍԱՑԻՆ ՎՐԱՑ

ՈՒՐ ՊԷՏՔ Է ՎԱՏԱՀԻՐ

ԶԵՐ ԴԵՂԱԳԻՐՆԵՐԸ

Ով ամէնէն ժան և թարմ դեղերով կը պարտաւ...

Գիմեցէք անգամ մը վերոյիշեալ դեղարանը և հան Զեզի պիտի ապացուցի 20 րդ դարու դեղագործական արուեստի կատարելագործութիւնները։

Կը գտնուին ամէն ժամ ամենահմուտ բժիշկներ, ամէն տեսակ հիւանդութեանց Վենէրական ախտի և ջերմամիզութեան մասնագէտ Տօքթ. Ուզուրեան էֆ։ իր քլինիկը հաստատած է դեղարանի վրայի յարկը օր կ գտնուի ամէն օր, Ուրբաթ օրեր բացարձակապէս ձրի։

Գաւառի Հիւանդներու կը յանձնարարի խղճմտօրէն մասնագէտ բժիշկներ։

ՏՕՔԹ. Ի. ՓԼԷՓԱՆԻԱՆ

[illegible]

ՏՕՔԹ. Ի. ՕԼԷՕՆԱՆԻԱՆ

[illegible]

ՀԱՏԱՎԱՃԱՌՈՒՄ ԵՒՐՈՊ ԹԷՐԹԵՐՈՒ

«ԲՈՒՐ ԼԷ ԲԷՕԲԼԸ ՏՕՐԻԱՆ»

ՅՀԱյկական պահանջներուն նպատակուած

ԲԱԲԱԿԱԼԼՕ

Այնարահաչակ պահեստարանը

քաղաքական երգիծաթերթ

«ԼԷ ՄԱԹԷՆ», «ԼԷ ԹՈՒՆ», «ԼԷ ԺՈՒՐՆԱԼ»

նաև. քաղաքական օրաթերթեր

Գաւառական լրագրավաճառներու մասնաւոր գեղ։ Դիմել Գալաթա, Պարտ Ալի հասատէի թիւ 72, Եփրատ գրենակալութիւն, Սահակ Թիւրքեանի։

ՏՕՔԹ. ՌՈՒԲԷՆ ՕՀԱՆԵԱՆ

ԲԷՕԹԱՇԵՄ

Վկայեալ Պէյրութի Ամերիկեան հաստատութենէն, ատենամոյ Թաղապետական գրասենեակ, մասնագէտ, ներքին և մարմնային հիւանդութեանց։ Կը հրաւիրենք Բէօթաշեմի արդյ հաստատութիւնը օգտուելու յարգելի Տօքթէորին ներկայութենէն։

ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Ձեր, Թաղապետի ֆրանսական հիւանդասենեակ [illegible] 9 Վարաթ Ջեշմէ հասատէր

ՅՕՒՍՓ ԱՐԱՄ ՈՒՆՃԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

[illegible]

ՏՕՔԹ. Տ. ԹՐԴՐԱՆ ԹԱՍԻՊՈ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՄԱՐԹԱՑԻՆ ԱԽՏԵՐՈՒՆ

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, Ճաշէ, Օսման պէյի գաղիներն մօտ, Նանեան արթիմանի ներքի իր յարկաբաժնի մէջ

Աղամոյ և կանանց ինչպէս նաև ազատ ամենայդի հին և նոր տեսակը, տասմարդի, ուրկիներու, երիկամներու, սրտի Յայն հիւանդութիւնները անդիական և ամերիկեան նորագոյն մեթոտներով կը գործածէ։ Դարեկներու և անոր հետևանք բոլոր յամառ հիւանդութիւններէ Վարդապետի և բոլորովին նոր գրաբիեամբ «Սամիտի» ներարկ ուիներով կը ասէժ բուժէ առանց ա՛ և է ցաւի և առանց զբաղումի արգելք ըլալու։

Արպէզի ո և է մեթոտ չի վարիր։ Թիֆոյով և գոլերայով, վերջերս Ամերիկայի և Անգլիոյ մէջ հնարուած, կի բարկուած և յաջողութեամբ գործածուած նորագիրն մէջոցներով գաստատապալ կը կատարէ։

Ուրբաթ օրերը մինչև կէս օր ձրի։

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԳԱՐԵԶՐԱՏՈՒՆ

ԹԱԳՈՒՄ ՅՈՒՆԱԿԱՆ

ԳՕՆՈՍԼԱԹՈՑԻՆ ԴԷՄ

(ԳԱՅԷ ԹԻՒՐԳ)

Այս անգամ Թագում յունական քոնսոլաթոյին դէմ գտնուած Գաթէ Թիւրքը, զոր ես վարձած եմ, ընտանեկան շքեղ երեկոյթներու համար ամէն տեսակ մաքրութեան և պատուութեան համար, վերջին ատենս հոգ տարած եմ և մանաւանդ Արեւելեան երաժշտախումբի մը հետ պայմանաւորած եմ հետեւեալ անձերէն բաղկացող, որոնք Մենդեան առանձին օրեն սկսեալ ամէն օր մինչև կէս գիշեր ընաբ կատարեր պիտի նուագեն. Հայկազուսը քէմենչէ Աստաթուս էֆ., ուտի Մարբրը Իպրահիմ էֆ.. քանոնի Շեմսի էֆ., հանէնաթ Մինրդա էֆ., հանէնաթ Սակարոս էֆ., հանէնաթ Եմին էֆ.։

Աքանչելի Տրեւէր պիրա։ Գինները գոհացուցիչ։

Ընտանիքներու համար մասնաւոր տպասարկութիւն։

Վարձակալ

ԼԻՂՕՐ ՍԱՌՏԻ

ՀԱՅԿԱԶՈՒՆ ԳՈՒՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿՆԵՐԸ

ՀՕՔԹ. Ք. ՃԷՋՎԷՃԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ԾՆՆԴԱՄԻԶԱԿԱՆ ԵՒ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

Գեղական և Ազգ. հիւանդանոցներու մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլալով կարճ ժամանակի մէջ կը դարմանէ հին և նոր ջերմամիզութիւնը. երիկամունքի (պէսպէրէք), միզամամուշաբ բրօսթաթի բորբոքումներ, դէղ դարմանումէ յառաջ եկած ամորձիներու ուռեցքներ, անկարողութիւն, ամլութիւն, բրօսթաթի վերաբերեալ բորբոքումներու համար Վիրաբի նորագոյն գործիքով մասած, արգանդի և ձուարաններու տարբերութիւններ։

Դաղիականներու համար ազգային դարմանումներու հետ էլէրիի Սալվարսանի երակային ներարկումները մասնաւոր խնամքով կը կատարէ դիւրամատչելի գնով։

Բացի Վասէրմանէն, իր դարմանումին առ գտնուած յիւանդներուն թարախի, մէզի, խուլի մանրէաբանական քննութիւններ առանց վճարումի։ Բացի կիրակէ, ամէն օր կը գտնուի Պալթա, Եէնի Բօսթանճէ հատատէի թիւ 4, Հայդ Ալլանվերի դեղարանը։ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹ օրերը ձրի։

ԱՌԱՋԻՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ՁՐԻ

ԱՓՈՐՈՒՏԵԱՆ ԵՒ ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՑ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԱՒԻՇ

ՏՕՔԹԷՕՐ

ԳԱՒՈՍ ՅԱԿՈՒԲԵԱՆ

Գիտական վերջին նորութեանց համեմատ առանց ցաւ պատճառելու կը դարմանէ ջերմամրդութիւնը, գիրանկաթը, երազափորձութիւնը, առնական անկարողութիւնը և. դժուարամիզութիւնը։

Բացի կիրակէ, ամէն օր կը գտնուի Պահճէ դարու, Նէլբերթի Հաճի Պէքիրի անկիւնը, Մէրհամէթճեան դեղարանը։

ԱՒՐԻԱԹ ՕՐԵՐԸ ՁՐԻ 30—25

ՕԹԷԼ ՀԷՔԻՄ ՕՂԼՈՒ

ՊԻԼԷՃԻԿ

Պիլէճիկի էն կէդրոն և օգտաւոր դիրքի մը վրայ հաստատուած վերոյիշեալ օթելը, զոր իր բոլոր կոմֆորթներով խիստ պատնդուխներու համար գրաւելի է ապահովէ։ Կը յանձնարարի բոլոր ճամբորդներու անպայման հոն այցելել միան, ուր պիտի գտնէ նաև պոլսահանէն վերադարձ գերազանց կիսանի լարան, ամէն լեզուի թերթերու ճոխ մթերքով մը։ Մաքուր մահճակալ և անզուգական խնամք։ գիներն 5 ղրշ։

— 300 —

Մուրացկանը թափանցեց ենդարան մը։ Այս սենեակը կը վերաբերէր Ֆիլիբ Բ.ի դամբարն, Տօն Ինիկոսէ Ամարան, աւելի սովորաբար կոչուած Պարպա Բօյա, որ, այդ պահուն, աշ թեր վիրակապերու մէջտեղ պառած, կը պատէր մոլգնաբար, ոտքոտիլի ոպառնալիքներ արտաբերելով ա՛յն ֆրանսիրեն հաստէրն, ա՛յն թշուառական Բարթէլանն, որ քիչ մնաց թեւը պիտի հանէր սեղէն։

Մուտքի մոտերն վրայ Պարպա Բօյա ետեւ դարձած էր։ Իրեն առջեւ սեղանին դնդասաղդեաց, փոքր մուրացկան մը, հեղեղօրէն պառաց յօնքերը, և արդէն կը պատրաստուէր չանթահարել անպատկառ մուրացիկը, երբ այս վերջինը, բռնելով իր թանձր ու սև մօրուքը, մէկ հարուածով փրցուց յետկալ մօրուքը որ կը ծածկէր իր դէմքին վարի մասը, և կեղծամը որ մինչև աչքերուն վրայ կ'ինար։

— Գրիմթօպա՛լ, բացագանչեց Պարպա Բօյա, վերջապէս եկա՛ր։

Եթէ Բարթէլան հոն գտնուէր, Պարպա Բօյայի Գրիմթօպալ անուանածին մէջ պիտի ճանչնար ա՛յն պալատականը զոր ճաշարանէն դուրս նետած էր Աշտարակ պանդոկը հոսած օրը։

Ուրեմն ո՞վ էր այս Գրիմթօպալը։ Ժամանակը եկած կը թուի մեզի աւելի լայնօրէն ծանօթանալու իրեն։

Տօն Գրիմթօպալ Սանթաւրիոն խեղճ ազգանունի՝ չբոլանաւոր մը էր, որոնցմէ շատ կը գտնուէր այդ թաւականին Սպանիոյ մէջ։ Սրիտաբարդ, կորովի, մտացի, կիրթ, որոշած էր իր ճամբն բռնել, առաջ երթալ և բարձր դիրքի մը հասնիլ։ Որոշելը աւելի դիւրին էր քան իրականացնելը։ Մանաւանդ երբ մէկը չի ճանչնար ա՛ չ հայրը, ա՛չ մայրը, և ուստիմբ ստած է

— 297 —

եփուած։ Վերջապէս ամէնը արմանուրապէս պատկելու համար, անաչեղէններու պարը, սանտոյշ, խիւանոյշ, բանդակ, այլազան մրգանոյշներ, ընկերացած քաջարներու, բլիթներու, հատեաներու, պղտկունչներու վաղանով, և ամէնքը զարդարած եղանակին թարմ պտուղներով։

Մինչ պանդոկին պաշտօնեաները իր բոլորտիքը կը դառնային իրեն ծառայելու, Բարթէլան երեք գաւաթ լեցուց առանց բառ մը ըսելու, շարունակելով մը հրաւիրեց Սէրվանթէսն ու տօն Սէզարը։ Իրենը պարպեց մէկ ումպով, լեցուց և պարպեց երկրորդ անգամ մը իր գաւաթը սեղանին վրայ դնելով։

— Ա՜խ, Բարթ՝, մարդուս սիրտ կուտայ ասիկա... բաւ։ Այս սպանիական գինին սիրտ կը տաքցնէ, և խա՛չ որ, ասոր պէտք ունէի։

— Արդարեւ, բաւ Սէրվանթէզ, որ յարատեւ չադրութեամբ մը անոր կը նայէր, մեռելի պէս գունատ էք և տակաւին շատ յուզուած կ'երեւիք... Սակայն չեմ կարծեր որ ձեզի այսպէս զարնողը քիչ առաջուան ձեր մղած կռիւը ըլլայ... Անշուշտ ուրիշ բան կայ։

Բարթէլան տարտաց և վայրկեան մը նայեցաւ Սէրվանթէզի երեսին, առանց պատասխանելու։ Ցետոյ ուսերը թօթվելով.

— Նստեցէ՛ք, բաւ, ինքը նստելով, և դուք հոս, Տօ՛ն Սէզար։

Առանց կրկնել տալու, Սէրվանթէս և Տօն Սէզար տեղ բռնեցին սեղանին իրենց ցոյց տուած աթոռներուն վրայ։ Հօրեր Տօն Սէզարին ուղղելով, և տակարկելով անոր միջամտութեան, որ զինքը զսպած էր Պլուտիին դէմ հարուածէն.

— Կը շնորհաւորեմ, ձեզ, բաւ։ Ինչպէս որ կը տեսնեմ, դուք ձեր եռակի պարաք ձգելը չէք սիրեր։

Ա՛ՐԱՄ ՈՒՆՃԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

[illegible]

ՀԷՐՈՒՆ ՁԷՆ ԻՐ ԺԱՄԱՆԱԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

[illegible]